Ազգ
Azg
armenian daily
11 ԱՊՐԻԼ 1997 ՈՒՐԲԱԹ # 67 (1321)

«Հայք» ու «Մոլորակը» չտպվեցին

Նույն ճակատագիրը՝ մյուս թերթերին

Արդեն խանի տարի նույն պատմությունն է. թերթերն հրացնող կազմակերպությունը՝ Հայմամուլ, պարտք է թերթերին, իսկ վերջիններս պարտք են արտադրողին՝ «Պարբերական» մամուլի տպարանին: Վերջինիս տնօրենը, բնականաբար, պահանջում է իր գումարները, իսկ թերթերը, նույնպես բնականաբար, Հայմամուլից պահանջում են իրենցը: Իսկ ի՞նչ է պատասխանում Հայմամուլը՝ «կտանք, երբ մեր պարտքերը փակենք», կամ լավագույն դեպքում՝ գումար է վերադարձնում կաթիլ-կաթիլ: Իսկ տպարանը կաթիլներով ու մանավանդ խոստումներով չի բավարարվում: Արդյունքում՝ մերժում է տպել: Նախորդ օրն ու այսօր չտպվեց «Մոլորակ» օրաթերթը, այսօր չի տպվել նաեւ «Հայքը»: Վաղը-մյուս օր նույն ճակատագիրն է սպասում մյուս թերթերին, ներառյալ մեր թերթը:

Հազար անգամ կրկնված ահազանգ է՝ մամուլը ճզմվում է երկու պետական մենաշնորհների՝ տպարանի ու Հայմամուլի արանքում: Ո՞վ պիտի միջամտի, ո՞վ պիտի հասկացնի Հայմամուլին, որ բացի իր արդեն բարձր տոկոսներից, իրավունք չունի թերթերի եկամուտը պահել ամիսներով եւ «պտտացնել»: Հավանաբար՝ ոչ ոք: Այդ դեպքում, կարծում ենք, թերթերն իրենք պետք է անցնեն շարժման եւ «պտտացնեն» ում որ հարկն է...

Օրակարգում արտահերթ նախագահական ընտրությունների անցկացումը

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 10 ԱՊՐԻԼ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ապրիլի 10-ին ԼՂՀ վարչապետ Լեոնարդ Պետրոսյանը հանդիպում է ունեցել ԼՂՀ Ազգային ժողովի նախագահ Արթուր Թովմասյանի, խորհրդարանի փոխնախագահի եւ հանձնաժողովների նախագահների հետ:

Քննարկվել են ԼՂՀ-ում արտահերթ նախագահական ընտրությունների անցկացմանն առնչվող հարցեր:

Լ. Պետրոսյանը հավաքվածներին հաղորդել է, որ հասարակայնությունը տարակարծիք է արտահերթ նախագահական ընտրությունների կազմակերպման նպատակահարմարության հարցում, ուստի կցանկանար իմանալ Ազգային ժողովի տեսակետն այդ առնչությամբ: Նա արտահայտվել է հօգուտ համաժողովրդական ընտրությունների անպայման անցկացման, թեկուզ առաջարկություններ են հնչում նախագահին խորհրդարանական ճանապարհով ընտրելու մասին:

Հանրապետության ղեկավարը այն կարծիքը հայտնեց, որ, հաշվի առնելով Ռոբերտ Քոչարյանին Հայաստանի վարչապետ նշանակելուց հետո ստեղծված կացությունը, անհրաժեշտ է գտնել նախագահական կառավարման լավագույն կառուցվածք՝ առաջիկայում պետական իշխանության բարձրագույն մարմիններում վակուում թույլ չտալու նպատակով:

Հանդիպման մասնակիցները, ելնելով հանրապետությունում ներքաղաքական կայունությունը պահպանելու շահերից, հաստատագրեցին արտահերթ ընտրությունների կարեւորությունը: Նշվեց, որ օրենսդրական բազայի կատարելագործման, ինչպես նաեւ նախագահի պաշտոնի բոլոր հավակնորդների համար հավասար պայմանների ապահովման նպատակով, պետք է համապատասխան փոփոխություններ մտցնել նախագահական ընտրությունների, նախագահի եւ կառավարության մասին ԼՂՀ օրենքներում:

Քննարկվել են նաեւ ԼՂՀ խորհրդարանի գործունեության ձեւի վերջին փոփոխություններին, ինչպես եւ կառավարության սոցիալական քաղաքականությանը վերաբերող հարցեր:

Սեփականաշնորհումն այլընտրանք չունի

Տարաձայնությունները մեխանիզմների ընտրության մեջ են

Ապրիլի 10-ին կառավարության աշխատակազմի ղեկավար-նախարար Գագիկ Շահբազյանի հրավիրած ճեպազրույցում լրագրողները տեղեկացան, որ նույն օրը տեղի ունեցած (եւ շարունակվող) կառավարության նիստի օրակարգում նախատեսված էր 17 հարց, որոնցից քննարկվել են սեփականաշնորհման քաղաքականության հարցը. խնդրի այսպիսի կտրվածքով՝ սեփականաշնորհման ընթացքը, առաջարկությունները այդ ընթացքն առավել արդյունավետ դարձնելու շուրջ: Մեր այն հարցին, թե ինչպիսի՞ գնահատականներ, տեսակետներ են արտահայտվել սեփականաշնորհման քաղաքականության վերաբերյալ, Գ. Շահբազյանը պատասխանեց, որ միանշանակ գնահատականներ չեն տրվել եւ որոշում չի ընդունվել, սակայն կառավարության անդամները միակարծիք են եղել այն հարցում, որ սեփականաշնորհումն այլընտրանք չունի, իսկ տարաձայնությունները սեփականաշնորհման մեխանիզմների ընտրության մեջ են:

Կառավարության նիստից սեփականաշնորհման հարցի քննարկման մանրամասներ կամ տեսակետներ Գ. Շահբազյանը գերադասեց չներկայացնել:

Կառավարության երեկվա նիստում քննարկվել է նաեւ «Պարբերական» հրատարակչության հարցը, եւ որոշել է հրատարակչությունն (մամուլի շենք) անջատել տպարանից եւ հանձնել խմբագրություններին՝ նպաստավոր պայմաններով: Շահբազյանը տեղեկացրեց, որ ՀՀ նախագահը վավերացրել է կառավարության որոշումը մամուլը 6 ամսով՝ ապրիլի 1-ից հոկտեմբերի 1-ը, ազատելու ավելացված արժեքի հարկից:

Ինչ վերաբերում է տրանսպորտի, մասնավորապես մետրոյի ուղեվարձի բարձրացմանը, ապա, ըստ Շահբազյանի տեղեկանքի, դա պայմանավորված է եղել մետրոյի վնասով աշխատելու հանգամանքով: Կառավարության նիստում հաստատվել են 1997 թ. կապիտալ շինարարության ծրագիրը, սոցիալական նպաստների խնդիրը եւ այլ հարցեր: Իսկ սեփականաշնորհման արդյունավետության բարձրացման առաջարկները պետք է ներկայացվեն 2 շաբաթ հետո:

ՆԱԻՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

«Ազգային միաբանության» ներկայացուցիչները ՀՌԱԿ գրասենյակում

Երեկ Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության գրասենյակում տեղի ունեցավ «Ազգային միաբանություն» նորաստեղծ հասարակական-քաղաքական կազմակերպության նախագահ Արտաշես Գեղամյանի եւ փոխնախագահ Ալեքսան Կարապետյանի հանդիպումը ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության ատենապետ Հարություն Կարապետյանի, վարչության անդամներ Ֆրունզե Դովլաթյանի, Համլետ Դալլաքյանի, Ստեփան Ստեփանյանի, Հարություն Առաքելյանի հետ:

Հանդիպումն անցավ ջերմ եւ գործնական մթնոլորտում: Շոշափվեցին ՀՀ ներքին քաղաքական, տնտեսական, սոցիալական խնդիրներին առնչվող հարցեր: Ընդգծվեց, որ երկու կազմակերպությունների մոտեցումները, ծրագրային դրույթները ունեն շատ ընդհանուր եզրեր: Կողմերը համամիտ էին, որ առաջնահերթ խնդիրներից է՝ նպաստել երկրի տնտեսական զարգացմանը, անվտանգության ապահովմանը, պետականության ամրապնդմանը եւ հասարակության կայունությանը, սոցիալական արդարությանը:

Չեռք բերվեց համաձայնություն նման հանդիպումները պարբերաբար դարձնելու ուղղությամբ:

Ա. Ս.

Ստեփանակերտ-Լոս-Անջելես նոր հեռուստամարաթոնը՝ նոյեմբերին

ԵՐԵՎԱՆ, 10 ԱՊՐԻԼ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Այս տարի նույնպես անցկացվելու է Ստեփանակերտ-Լոս Անջելես հեռուստամարաթոն, որից ստացված եկամուտներն ուղղվելու են Լեռնային Ղարաբաղի ներտնտեսական պայմանների բարելավմանը եւ Գորիս-Լաչին-Ստեփանակերտ ավտոճանապարհի շինարարությանը: Ծրագրված է այն կազմակերպել նոյեմբերի վերջին, Միացյալ Նահանգների ազգային տոներից մեկի՝ Գոհության օրը:

Մոսկվայում սպանվածների թվում 2 հայ եւ ադրբեջանցիներ

10 ԱՊՐԻԼ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Երեկ Մոսկվայում 6 մարդու զոհվելու պատճառ դարձած կրակոցների համար ձերբակալվել է 4 կասկածյալ: ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ գործակալությունը, վկայակոչելով Ռուսաստանի ներքին գործերի նախարարությանը, հաղորդեց, որ հետաքննության նախնական տվյալների համաձայն՝ կատարվածը 2 ախոյան խմբերի բախման արդյունք է: Նույն գործակալությունը հաղորդեց, որ սպանվածների մեջ են ադրբեջանցիներ եւ 2 հայ: Այլ մանրամասներ չեն հաղորդվում:

Յուպիտերի արբանյակի վրա օվկիանոս եւ կյա՞նք

10 ԱՊՐԻԼ, VOA: Ամերիկյան գիտնականները հայտարարեցին, թե բացահայտ ապացույցներ կան, որ Յուպիտերի արբանյակ Եվրոպայի վրա, սառցե ընդերքում, կարող է օվկիանոս լինել՝ տիեզերանավի լուսանկարների տվյալների ուսումնասիրության հիման վրա: Լուսանկարներում Եվրոպա արբանյակի մակերեւույթը նման է Հյուսիսային սառուցյալ օվկիանոսի նկարներին՝ շարժական սառույցի հարթավայրերով: Գիտնականները պնդում են, որ այդպիսի օվկիանոսն, ըստ ամենայնի, կարող է ունենալ ջերմության աղբյուր, որն իր հերթին կյանքի համար անհրաժեշտ ջրի ջերմաստիճան է ստեղծում:

սառույցի կեղեւի տակ օվկիանոս է գտնվում եւ այնտեղ հնարավոր է կյանքի գոյությունը: Այդ եզրահանգումները արվել են Յուպիտերի ուղեծրում այժմ գտնվող գիտահետազոտական «Գալիլեո» արհեստական արբանյակից ստացված լուսանկարների հե-

Բորիս Ելցինը արմատախիլ է անելու կաշառակերությունը

10 ԱՊՐԻԼ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ», BBC: Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինն այսօր կոչ արեց արմատախիլ անել կաշառակերությունը, որը նվազեցնում է ժողովրդի վստահությունն իշխանությունների նկատմամբ եւ սպառնում Ռուսաստանի անվտանգությանը: Իր ռադիոուղերձում Բորիս Ելցինն ասաց, թե պետական կառավարման համակարգի բարեփոխում է անհրաժեշտ: Միայն պատժիչ միջոցները անբավարար են, անհրաժեշտ են միջոցառումներ ֆինանսական բնագավառում, համարում է Ռուսաստանի նախագահը: Այդ պատճառով էլ որոշում է ընդունվել շեղյալ հայտարարել հարկային եւ մաքսային անհարկի արտոնությունները: Բորիս Ելցինը հայտնեց, որ մայիսի 1-ից պաշտոնյաների գնումներն ըստ պետպատվերի կկատարվեն բաց մրցույթի միջոցով: Նա ասաց, որ վերջ պետք է դրվի այն իրողությանը, որ պաշտոնը դառնում է շահույթի աղբյուր: Այդ պատճառով էլ մոտակա ժամանակներում ղեկավարներն ու նրանց ընտանիքի անդամները պարտավոր կլինեն հայտարարագրեր ներկայացնել իրենց եկամուտի եւ ունեցվածքի մասին: Բորիս Ելցինը հարկ համարեց նաեւ դադարեցնել պետական ապարատի հետագա աճը: Նա ասաց, թե կարգադրել է մինչեւ ընթացիկ տարվա նոյեմբերի 1-ը մշակել «Պետական ծառայողի բարոյական կանոնների ժողովածու» եւ «Պետական ծառայության օրենսգիրք»:

Բորիս Ելցինը հավաստեց, որ ունի վճռականություն եւ քաղաքական կամք՝ կաշառակերության դեմ պայքարը մինչեւ վերջ հասցնելու համար եւ վստահ է, որ շատ շուտով Ռուսաստանում զղջանալն ու կաշառք վերցնելը վախ ներշնչող արարքներ կդառնան: Պետդումայի նախագահ Գենադի Սելեզնյովը խորհրդարանի աջակցությունը հայտնեց Բորիս Ելցինին: Սակայն քաղաքական շատ մեկնաբաններ իրենց թերահավատությունն են հայտնում Ռուսաստանում կաշառակերության դեմ ուղղված պայքարի հաջողության կապակցությամբ:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

ՀԱՏԿԱՑՈՒՄՆԵՐ

Ճապոնիան անհատույց 7,5 մլն դոլար է նվիրում Հայաստանին

Տակեխիրո Տոգոն եւ Ալ. Արզումանյանը նոտաներ փոխանակեցին

Երեւան կատարած երկօրյա այցի ընթացքում Հայաստանում Ճապոնիայի՝ արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Տակեխիրո Տոգոն ոչ միայն ՀՀ նախագահին հանձնեց իր հավատարմագրերը, հանդիպումներ ունեցավ վարչապետի, ԱԺ նախագահի, արտգործնախարարի ու գործարարների հետ, այլեւ Ալեքսանդր Արզումանյանի հետ ստորագրեց եւ փոխանակեց համապատասխան նոտաներ:

Ըստ այդ փաստաթղթերի, վավերացվեցին Ճապոնիայի կողմից Հայաստանին տրվելիք անհատույց վարկերի քանակը, դրանց օգտագործման պայմանները: Հայաստանի արտգործնախարարը կառավարության անունից շնորհակալություն հայտնեց Ճապոնիայի կառավարությանը նման օգնության համար: Այն կազմում է 900 մլն իեն (կամ 7.5 մլն դոլար) եւ, ինչպես մանրամասնեց ՀՀ արտգործնախարարը, այն կօգտագործվի գյուղատնտեսության բնագավառում. 400 մլն իենը (3 մլն 200 հազար դոլար), ինչպես նաեւ պարարտանյութերն ու գյուղատնտեսական սարքավորումները կխթանեն ցորենի եւ կարտոֆիլի բերքի աճը, իսկ մնացած 500 մլն իենը (4 մլն դոլար) կտրամադրվի շուկայական բարեփոխումներին, տնտեսության կառուցվածքային փոփոխություններին եւ Հայաստանի արտաքին պարտքի մարմանը: Վերջին բաժինը, ըստ արտգործնախարարի, կկազմի 1.5 մլն դոլար: Փաստորեն Ճապոնիան առաջին անգամ է նմանատիպ անհատույց օգնություն ցույց տալիս, թեեւ ըստ ճապոնական դեսպանատան հաղորդագրության, Հայաստանի անկախության հռչակումից հետո Ճապոնիան միջազգային կազմակերպությունների միջոցով Հայաստան է ուղարկել 2 մլն 660 դոլարի մարդասիրական օգնություն, այդ թվում դեղորայք, կերոսին, շտապ օգնության պարագաներ, մանկական վակցինայի պահպանման սառնարանային սարքավորումներ: Բացի այդ, Ճապոնիայի կառավարությունը որոշել է օգնել Հայաստանի փախստականներին եւ Համաշխարհային սննդի ծրագրի շրջանակներում նրանց հատկացնել 3 տոննա ալյուր 150 մլն իեն ընդհանուր գումարով: Մարդասիրական օգնության շրջանակներում նաեւ 1 մլն դոլար արժողության էլեկտրահաղորդալար է ուղարկվել, որը Հայաստանի կառավարության խնդրանքով կօգտագործվի հիվանդանոցների եւ սննդի արդյունաբերության գործարանների էներգամատակարարումը բարելավելու համար:

Հայաստանում Ճապոնիայի թվով երրորդ դեսպանը հայտարարեց, թե այսուհետ հայ-ճապոնական հարաբերությունները բարձրացան մի այլ, նոր մակարդակի: Անդրադառնալով այս տարածաշրջանում հաստատվելիք անվտանգությանն ու ապահովությանը, դեսպանը նշեց, թե Ճապոնիան առայժմ ի վիճակի է տրամադրել մարդասիրական եւ տեխնոլոգիական օգնություն: Առայժմ այն ավելի լայնածավալ բնույթ կկրի:

Դեսպանը նշեց, թե իր հետ Հայաստան է ժամանել նաեւ Ճապոնիայի գործարարների մի խումբ, որը նույնպես բազմաթիվ հանդիպումներ է ունեցել հայ գործարարների հետ: Դեսպանը նշեց, որ էներգետիկայի բնագավառում մեծ են համագործակցության հեռանկարները: Մասնավորապես հայտնեց, որ արդեն նշված օգնության 1 մլն դոլարը կտրվի էլեկտրաէներգիայի պարտքերի մարման համար:

Մեր այն հարցին, թե ի՞նչ չափանիշներից ելնելով է Ճապոնիան նման մարդասիրական օգնություն հատկացրել Հայաստանին եւ այն ի՞նչ տեղ է գրավում ԱՊՀ պետությունների շարքում, դեսպանը տվեց խուսափողական պատասխան: Նրա ասելով, ճապոնական կառավարությունը նման օգնություն սկսել է ցույց տալ նախ միջինասիական երկրներին, եւ առաջին անգամ համանման օժանդակություն են ստացել նաեւ Ադրբեջանն ու Վրաստանը: Ի դեպ, ՀՀ արտգործնախարարը ավելացրեց, թե Ճապոնիան նմանատիպ օգնությունների համար տարեկան ծախսում է 12 մլրդ դոլար:

Պատասխանելով մեր այն հարցին, թե ինչպիսի՞ պայմաններ են անհրաժեշտ, որ մարդասիրական ծրագրերից Ճապոնիան անցնի զարգացման ծրագրերի, դեսպան Տոգոն կարեւորեց խաղաղության հաստատումը եւ ավելացրեց, թե առայժմ սկսելով մարդասիրականից հետագայում կանցնեն զարգացման ծրագրերին:

ՀԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Հայաստանը մերժում է Ադրբեջանի հավակնությունները Զոդի նկատմամբ

ԵՐԵՎԱՆ, 10 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ինչպես արդեն հաղորդվել է, 1997թ.-ի ապրիլի 8-ին Ադրբեջանի փոխարտգործնախարար Թոֆիկ Զուլֆուգարովը հարցականի տակ էր դրել Հայաստանի ինքնիշխանությունը Հայաստանի Վարդենիսի շրջանում գտնվող Զոդի (Սոդք) ոսկու հանքի նկատմամբ եւ հայտարարել, որ բողոքի երկու դիվանագիտական նոտա է ներկայացվել Միացյալ Նահանգներին (մեկը 1996թ. մայիսին, մյուսը 1997թ. մարտին), եւ որ ամերիկյան կողմի ներկայիս շարունակվող ներդրումները Զոդում արդյունահանումը շարունակելու համար «ապօրինի են»: «Նոյյան տապան» գործակալության խնդրանքով Հայաստանի արտգործնախարարության խոսնակ Արսեն Գասպարյանը մեկնաբանեց այս հարցը հետեւյալ կերպ.

«Պետք է ասել, որ Զոդի հանքը Կասպից ծովը չէ եւ ցավալի է, որ Ադրբեջանի արտգործնախարարությունը, ինչպես երեւում է, կրկին փորձում է խոչընդոտել տարածաշրջանում հարաբերությունների նորմալացումը: Զոդի հանքը եւ նրա տարածքը պատմականորեն ճանաչված են որպես Հայաստանի տարածքի մի մաս, հարյուրամյակներ շարունակ շահագործվել են Հայաստանի կողմից եւ որպես Հայաստանի մաս են ճանաչվել ինչպես նախախորհրդային քարտեզներում, ԽՍՀՄ նախարարների խորհրդի քարտեզներում, այնպես էլ ամերիկյան եւ ուրիշ երկրների քարտեզներում: Այդ քարտեզներում սահմանագիծը հստակորեն նշված է հանքավայրի արեւելյան եզրից մի քանի կիլոմետր հեռու, իսկ ստորգետնյա հորատումներն ուղղված են դեպի արեւմուտք: Երբ 1991թ. Հայաստանն ու Ադրբեջանը ստացան դիվանագիտական ճանաչում, Զոդը ճանաչվել է Հայաստանի ենթակայության տակ: Ներկայիս հանքահորը հորատվել է 1970-ական թվականներին Հայաստանի իշխանությունների կողմից եւ մեծապես շահագործվել է «Հայոսկի» պետական ձեռնարկության կողմից: Թեեւ խորհրդային շրջանում մի քանի անգամ փորձ է արվել Զոդի հանքավայրի մի մասը հատկացնել Ադրբեջանին, նման փորձերը երբեք չեն հաջողվել, եւ հայ-ադրբեջանական սահմանանշումը երբեք հանքավայրի որեւէ հատվածը չի ընդգրկել Ադրբեջանի մեջ:

Միացյալ Նահանգները չեն տեղեկացրել Հայաստանին ինչ-որ դիվանագիտական նոտաներ ստանալու մասին: Իրականում ԱՄՆ-ը մեծապես ակտիվորեն նպաստել է այս ամերիկյան ներդրման ընթացքին եւ Միացյալ Նահանգների դեսպանը որպես վկա ստորագրել է համատեղ ձեռնարկության ստեղծման մասին հայ-ամերիկյան համաձայնագիրը: Իրավական տեսակետից Հայաստանի իշխանությունը Զոդի ողջ հանքավայրի նկատմամբ հաստատված է դե յուրե եւ դե ֆակտո: Սկսած 1991թ.-ից անկախություն ստանալուց ի վեր, Ադրբեջանը երբեք պաշտոնական բողոք չի ներկայացրել կամ հարցականի տակ չի դրել Հայաստանից Զոդի պատկանելության հարցը, դրանով իսկ ճանաչելով Հայաստանի իշխանությունը հանքավայրի վրա: Հանքավայրից արեւելք ընկած լեռներն իրականում ստեղծում են մի բնական սահման, որն անջատում է Զոդն Ադրբեջանի տարածքից: Բոլոր տեսակի ավտոմոբիլային, երկաթուղային եւ տրանսպորտային ուղիները դեպի հանքավայր գալիս են միայն արեւմուտքից: Ադրբեջանի արտգործնախարարությունը լավ է տեղյակ այս իրողությանը:

Զոդի հանքավայրը Հայաստանի տարածքից անջատելու ներկայիս ջանքերը հանդիսանում են Հայաստանի տարածքային ամբողջականության լուրջ խախտում, չունեն որեւէ իրավական հիմնավորում եւ մեր կողմից գնահատվում են միայն որպես փոխվստահության փոխարեն թշնամություն սերմանելու թույլ ջանքեր: Լինելով Կասպից ծովի ավազանի երկիր, որի ջրերը կարեւոր նշանակություն ունեն Կասպից ծովի սնման համար, եւ ելնելով տարածաշրջանի տնտեսական զարգացման շահերից, Հայաստանը անկեղծորեն հույս է հայտնում, որ Ադրբեջանը կհրաժարվի իր ջանքերից հարցականի տակ դնել Հայաստանի ինքնիշխան իրավունքը այդ տարածքի նկատմամբ, որտեղ իրականացվում է օտարերկրյա ներդրում»:

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Դիվանագիտական հարաբերություններ հաստատվեցին Հայաստանի եւ Կոստա Ռիկայի միջեւ

ԵՐԵՎԱՆ, 10 ԱՊՐԻԼ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ԱԳՆ հասարակայնության հետ հարաբերությունների վարչությունից հայտնեցին, որ ապրիլի 8-ին Արգենտինայում, ՀՀ դեսպանատանը տեղի է ունեցել Հայաստանի Հանրապետության եւ Կոստա Ռիկայի Հանրապետության միջեւ դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատման վերաբերյալ արձանագրության ստորագրման արարողություն: Արձանագրությունը ստորագրել են Արգենտինայում ՀՀ արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Վահան Տեր-Ղեւոնդյանը եւ Արգենտինայում Կոստա Ռիկայի արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Թոմաս Սոլեյ Սոլերը:

Այսպիսով, ինչպես նշվել է ելույթում, երկու պետությունների միջեւ դրվել է համագործակցության զարգացման հիմք:

Այնուհետեւ կայացած զրույցի ընթացքում շոշափվել են նաեւ երկկողմ համաձայնագրերի ստորագրման հնարավորությունները, հատկապես առեւտրի եւ զբոսաշրջության բնագավառներում: Պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել խորացնել արդեն ձեւավորված բարեկամական հարաբերությունները երկու պետությունների միջեւ:

Ստեղծվեց Ալեք Մանուկյանի անվան ակադեմիական կենտրոն

ԵՐԵՎԱՆ, 10 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հայաստանի Գիտությունների ազգային ակադեմիային կից ստեղծվել է Ալեք Մանուկյանի անվան հետազոտական-կրթական միջազգային ակադեմիական կենտրոն, որը կոչված է բարեփոխումներ իրականացնելու գիտական կադրերի պատրաստման եւ որակավորման բարձրացման ուղղությամբ: Կենտրոնին են հանձնվել ՀՀ ԳԱԱ ասպիրանտուրայի եւ դոկտորանտուրայի բաժինները:

Ինչպես հաղորդեց կենտրոնի գործադիր տնօրեն Ժան Հակոբյանը, հիմնական խնդիրն է էլիտար գիտական կադրերի պատրաստման համար անհրաժեշտ պայմանների ապահովումը, ներառյալ բարձրորակ մանկավարժական կազմի, գիտական հետազոտությունների ղեկավարների, գիտահետազոտական ինստիտուտների լավ հագեցած նյութական բազայի ապահովումը եւ այլն:

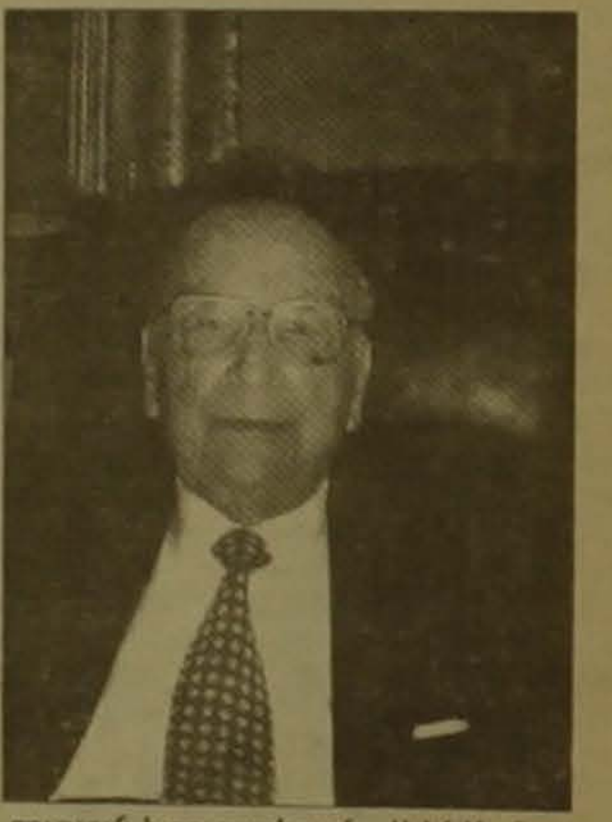

Կենտրոնին ֆինանսական աջակցություն է ցուցաբերում «Ալեք Մանուկյան» բարեգործական հիմնադրամը:

Մաքսանենգությամբ՝ զենք եւ զինամթերք

ԵՐԵՎԱՆ, 10 ԱՊՐԻԼ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ապրիլի 8-ի լույս 9-ի գիշերը Շիրակի տարածաշրջանի Բավրայի մաքսային կետում մաքսային աշխատողները Թուրքիայից Հայաստան անցնող MAN-34 AP594 ավտոբուսի ետնամասում հայտնաբերել եւ առգրավել են թղթերով փաթեթավորված ու քողարկված արկղեր, որոնց մեջ եղել են արտասահմանյան արտադրության «Վինչեստեր» մակնիշի 5 հրացան եւ ավելի քան 23.000 տարբեր տրամաչափի փամփուշտ:

Ինչպես Արմենպրեսին հայտնեցին մաքսային վարչությունից, մաքսանենգության դեմ պայքարի բաժնի աշխատակիցների կողմից կազմվել է համապատասխան արձանագրություն: Առգրավված զինամթերքն ու մաքսանենգության վերաբերյալ նյութերը կներկայացվեն ազգային անվտանգության նախաքննական մարմիններին:

Նշենք նաեւ, որ հունվար ամսից սկսած զենքի ու զինամթերքի մաքսանենգության դեպք դեռ չէր արձանագրվել:

ԵՐԵՎԱՆ

Սուրեն Զոլյանը նշանակվել է Բրյուսովի անվան ինստիտուտի ռեկտոր

ԵՐԵՎԱՆ, 10 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ինչպես հայտնի դարձավ «Նոյյան տապան» գործակալությանը, Երեւանի Վ. Բրյուսովի անվան օտար լեզուների ինստիտուտի ռեկտոր է նշանակվել բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Սուրեն Զոլյանը, որը 1996 թվականին զբաղեցնում էր ԳիԱրՔՄի (Գիտա-արդյունաբերական եւ քաղաքացիական միություն) հասարակական-քաղաքական կազմակերպության նախագահի պաշտոնը:

Նոր Նորքում դեղնախտի բռնկումը մարել է

ԵՐԵՎԱՆ, 10 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Երեւանի Նոր Նորքի համայնքում վիրուսային հեպատիտի (դեղնախտի) մարտ ամսին գրանցված բռնկման ալիքը նահանջել է,- «Նոյյան տապան»-ին հայտնեց վերոհիշյալ համայնքի սանէպիդկայանի գլխավոր բժիշկ Նարինե Կարախանյանը: Վերջինիս տեղեկությամբ, այժմ կան վիրուսային հեպատիտով վարակվելու միայն առանձին դեպքեր:

ՎՇՏԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ արտաքին գործոց նախարարության աշխատակազմը խոր կսկիծով ցավակցում է գործընկերոջը՝ Աշոտ Եղիազարյանին, տիկնոջ՝

ԷԼԵՈՆՈՐԱ ԵՂԻԱԶԱՐՅԱՆԻ

վաղաժամ մահվան կապակցությամբ:

ՀՀ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակություն է սարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայություն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային սարքավորումը «Ազգ» թերթի
Ցոյւմը «Ազգին» պարտադիր է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ազգային

Անպատժելիությունը՝ բռնության պատճառ

«Սպանություն մեկուսարանում». ընդդիմության գործիչները ժամանակին այսպես որակեցին երեք անչափահաս երեխաների հայր, «Դրո» գործով մեղադրվող քառասնամյա Արտավազդ Մանուկյանի ողբերգական մահը 1995 թ. մայիսի 16-ին ՀՀ ՆԳՆ ՔՊՒՎ կենտրոնական հիվանդանոցում, ուր վերջինս Երեւանի թիվ 1 քննչական մեկուսարանից տեղափոխվել էր աններելի ուշացումով՝ առողջական վիճակի կտրուկ վատթարացումից հետո։ Մանուկյանը երկար ժամանակ տառապում էր արյունահոսող թութքով (եւ ոչ միայն դրանով), սակայն թութքից, ինչպես հայտնի է, չեն մեռնում, եւ հիվանդության ցավալի ելքի հիշյալ բնորոշումը հեռու չէր ճշմարտությունից։ Վերջին տարիների այսպես կոչված քաղաքական դատավարությունների ընթացքից ակնհայտ է, որ ՆԳՆ քննչական մեկուսարաններում եւ բաժանմունքներում ցուցմունքներ կորզելու համար օգտագործվող մեթոդների դեպքում նման վախճանը պատահականություն չէ, այլ սպառնում է օրինաչափություն դառնալ։

Անցումային կոչվող ժամանակներում ինչ-որ տեղ հասկանալի եւ սովորական է դարձել այսօր քաղաքային հային յուրահատուկ անպաշտպանությունը։ Հասարակության մեծ մասը սոցիալապես անպաշտպան է, եւ սա, թերեւս, ախտոմ է՝ օբյեկտիվ եւ սուբյեկտիվ գործոններով թելադրված (մի կողմից՝ անարդյունավետ կառավարում, մյուս կողմից՝ հետխորհրդային դժվարություններ, պատերազմ, շրջափակում)։ Առավել ցավալի է, սակայն, անհատի իրավական անպաշտպանվածությունը, որ մասամբ ժառանգել ենք խորհրդային ամբողջատիրությունից, մասամբ, կարճ ժամանակում, բուծել ինքներս։ Խորհրդային անցյալից, այո, ժառանգել ենք արդարադատության «պանծալի» ավանդույթներ, սարսափազդու կալանավայրեր, քննչական մեկուսարաններ, եւ, իհարկե, հանցագործությունների «բացահայտման» տասնամյակների փորձություն անցած ուժային մեթոդների ընտրանի եւ լիակատար արհամարհանք «անմեղության կանխավարկած» կոչվող ավելորդ շքեղության նկատմամբ։ Վերջին ժառանգությունը, դատելով խորհրդային անցյալում անսովոր հրապարակային դատավարություններից («Դրո», «31-ի գործ», «Սեպտեմբերի 25/1»), մեր իրավապահների եռանդուն ջանքերով, ոչ միայն չի վատնվել, այլեւ ավելացել է, համալրվել ազատության ընձեռած նոր[illegible] հնուց մամուլը[illegible] ծերբակալվածներից նախաքննական ցուցմունքներ կորզելու եղանակների մասին է, երբ անմեղության կանխավարկածին հիմնականում (եթե ոչ 100 տոկոսով) փոխարինում է «մեղավորության կանխավարկածը»։ «Տրված է x հանցագործը, պետք է ապացուցել y հանցանքը», ահա խնդիրը, մնացածն, ինչպես ասում են, տեխնիկայի հարց է։ Իսկ տեխնիկան, այսինքն, ցուցմունքներ կորզելու զինանոցը, բազմազան է՝ ամրապնդված «մեր դեմ խաղ չկա» ամենազոր փաստարկով։

Խոսելով «Սեպտեմբերի 25/1» գործով դատաքննության ընթացքի մասին, վերջին տարիների ճանաչված քաղաքական գործիչներից մեկը՝ զսպյուն մտավորական, ասաց. «Երբեմն թվում է, թե մեր քննիչների մտավոր եւ մասնագիտական ընդունակությունները բռունցքից այն կողմ չեն անցնում։ Երբ լինում ես այդ նիստերին, թվում է, քո մեջ էլ է արթնանում գազանը՝ ուզում ես նույնը անել... նրանց հետ»։

Ամբաստանյալների դատաքննական ցուցմունքների խճանկարն, իսկապես, սգնապելու առիթ է տալիս։ Ձերբակալվածների մշակումն սկսվում է մինչեւ քննչական մեկուսարանում հայտնվելը։ Նրանցից մեկն, օրինակ, 20 օր շարունակ անհիմն պահվել էր խորհրդային շրջանի ՆԳ բաժնում՝ 2մx80սմ չափերով խցիկում, ուր ոչինչ չկար, բացի 1,5 մ երկարությամբ, 30 սմ լայնությամբ փայտե տախտակից եւ օդաբեր անցքից։ Ձերբակալվածներին խոսել կամ, քննիչների արտահայտությամբ, «երգել» տալու անվրեպ միջոցներից մեկը ծանտսածն էր։ Մի դեպքում հարցաքննվողին սպառնացել են «գործում ներգրավել» հորը, որին, ցուցմունքներից մեկի հեղինակն, իբր, տեսել է ԱԺ ճաղաշարից կախված։ Մյուսին ակնարկել են «սիրունիկ կնոջ հետ զբաղվելու» հնարավորությունը, խոստացել հոգեբուժարան ուղարկել մորը եւ կնոջը, երրորդին՝ ահաբեկել են, թե իր աչքի առաջ կբռնաբարեն հարսնացուին...

Սակայն հոգեբանության ոլորտն, անշուշտ, խունանում է ցուցմունքների հայթայթման զուտ ուժային, բիրտ ֆիզիկական ներգործության միջոցների կողքին։ Ամբաստանյալների ցուցմունքները դատարանում ավելի խոս ներդաշնակ էին ՆԳՆ քննիչների անընդունելի դաժանությունը նկարագրելիս.

Այս կապակցությամբ հետաքրքրական է ԱՄՆ աշխատակիցների մասին։ Վերջիններս բավականաչափ կոռեկտ են եղել կալանվածների նկատմամբ, ձեռնպահ մնացել ուժի կիրառումից, ինչն, ԱԱՆ եւ ՆԳՆ կառույցների միավորումից հետո որոշ լավատեսություն է ներշնչում համակարգի ապագա «մարդկայնացման» վերաբերյալ։

Սակայն վերադառնանք ամբաստանյալների նախաքննական ցուցմունքների գլխավոր աղբյուրի՝ «ծեծ ու ջարդի» նկարագրությանը։ Այս առումով բնորոշ են ամբաստանյալներից մեկի վկայությունները, որը հայտարարեց, թե իր բոլոր ցուցմունքները, անուն-ազգանունից բացի, կորզվել են դաժան ծեծով։ Հարցաքննությունների միջեւ ընկած ժամանակահատվածները մեկուսարանի քննիչների հասնուկ «բարեհաճության» արժանացած կալանավորը հաճախ անցկացրել է կարցերում («30 աստիճան ցրտին այնտեղ 0 էր», ասաց նա)։ Ժամանակ առ ժամանակ նրան այցելել են տարբեր մարդիկ, «ուզածի չափ» ծեծել ու գնացել։ «Այցելուներից» մեկը, որին ամբաստանյալը ճանաչել էր եւ որի անունը խոհեմաբար շրջանցեց դատարանում («ընտանիքս չեմ ուզում վտանգել»), փորձել է ծակել զոհի ականջը ծեռքի տակ ընկած, բարեբախտաբար փչացած դանակով։ Զայրացած հյուրն անհաջողությունը փոխհատուցել է ատրճանակի կոթի դաժան հարվածներով՝ պահանջելով հայտնել ընդդիմության ընդհատակ անցած գործիչների գտնվելու վայրը։ Ամբաստանյալը ծեծվել է, եթե, ասենք, ոտքի է կանգնել, դիմավորելով ծեծելու մարմաջով բռնված հերթական հյուրին («Քեզ կուսակցականի տե՞ղ ես դրել»), թե՝ հակառակ պարագայում (նստած մնալու դեպքում)։ Որպես պատժիչ հնարամտության գլուխգործոց, նրան փորձել են ահաբեկել մոտ 30 կգ-անոց կշռաքարով (որ սպառնացել են կախել վերջինիս մարմնի ոչ ամենահարմար տեղից), սակայն կտտանքների գործելակերպում համեմատաբար քիչ հմտացած գործընկերների միջամտությունը կանխել է «կշռաքար» փորձությունը։

Ընթերցողի նյարդերը խնայելու համար, կարծում եմ, կարելի է սահմանափակվել այսքանով։ Ծեծով ուղեկցվող հարցաքննությունների պրակտիկան, անշուշտ, գաղտնիք չէ քննչական մեկուսարանի ղեկավարների, համակարգային բուրգի գագաթում նստածների համար, որոնք եթե նույնիսկ չեն կարդում կամ անտեսում են մամուլի՝ այս թեմային առնչվող բազմաթիվ հրապարակումները, այդ մասին կարող են դատել մեկուսարանների հերթապահ մատյաններում կալանավորների ստացած մարմնական վնասվածքների մասին բուժանձնակազմի միջազգային Կարմիր խաչի ներկայացուցիչների հետաքրքրությունը։

Սա՝ քաղաքական երանգավորում ունեցող ամենաթարմ դատավարության ծիրում։ Վերջինիս նախորդած «Դրո», շարունակվող «31-ի» գործերում արձանագրվել են նախաքննական վարույթների ավելի սարսափելի փաստեր, այն էլ ոչ միայն ձերբակալվածների, այլեւ նրանց կանանց նկատմամբ։ «31-ի գործով» մեղադրվող Գնել Հովհաննիսյանին ձերբակալելու ժամանած իրավապահ մարմինների ներկայացուցիչներն, օրինակ, չհայտնաբերելով վերջինիս, զայրույթի ալիքը պարպել են նրա կնոջ վրա։ Միջադեպը ողբալի է ավարտվել Հովհաննիսյանի չծնված երեխայի համար։

Բնորոշ է, որ ամբաստանյալներն, ի պատասխան դատավորի, պետական մեղադրողի եւ դատապաշտպանների հարցերին, ովքե՞ր էին, ի վերջո, իրենց խոշտանգող քննիչները, պատասխանում էին. «չգիտեմ, իրար «աչքով» էին դիմում», կամ, եթե գիտեին էլ, լռում էին՝ իրենց հարազատներին հարվածի տակ դնելու ահից։ Ստացվում է արատավոր շրջան, որ թելում է, անհնար է ծեղքել. անպատժելիությունն ամրապնդում է բռնությունը, վերջինս՝ ահաբեկվածության հետաղարծ շղթայով խորացնում է անպատժելիությունը եւ այսպես շարունակ։

Ի դեպ, ուղիղ 4 տարի առաջ Սպանդարյան շրջանի ՆԳ բաժնում «աչքի ընկած» քրեական հետախուզության աշխատակիցներին պատասխանատվության ենթարկելու փորձ, այնուամենայնիվ, ձեռնարկվել է, դժբախտաբար, զոհային արդյունքով։ Վերջիններս, դաժանորեն ծեծելով, սպանել էին 21-ամյա մի երիտասարդի, եւ գործը, տուժողի մոր վկայությամբ, բազմիցս (5 անգամ) լսվել էր ԳԴ կոլեգիայի տարբեր կազմերի կողմից, վերջերս ուղարկվել լրացուցիչ քննության, սակայն փետրվարի 11-ին կարճվել, այսպես ասած, «ապացույցների անբավարարության պատճառով» («Մոլորակ», 1997 թ. մարտի 20)։ Հանցագործներն, ըստ նույն աղբյուրի, ոչ միայն ազատության մեջ են, այլեւ շարունակում են աշխատել ՆԳ համակարգում. անպատժելիության դասական նմուշ, որին ծանոթ ենք այնքանով, որքանով գործը լուսաբանվել է մամուլում։ Սակայն մամուլն աղմկում է, իսկ հանցագործությունները բացահայտելու կոչված անձանց հանցագործությունները մնում են անպատիժ՝ ամրապնդելով հասարակական գիտակցության մեջ արմատավորվող անտարբերության զգացումը, մարդկայնության նորմերի վտանգավոր արժեզրկումը, որ բումերանգի պես ի վերջո հարվածելու է հենց իրենց՝ այդ մթնոլորտը կանխել չփորձող եւ դրանով իսկ խրախուսող կառավարիչներին։ Վկա՝ այսօր ընդդիմության շարքերում բռնությանը բռնությամբ պատասխանելու ավելի ու ավելի հաճախ լսվող սպառնալիքները, որ մի անգամ արդեն կյանքի կոչվեցին սեպտեմբերի 25-ին՝ ցավալիորեն հիշեցնելով 88-90 թթ.-ի «թավշյա հեղափոխության» համանման իրադարձությունները եւ «մի դաշիր, որ չդասվես» ասվածաշնչյան ճշմարտությունը։

Հակառակը վտանգավոր է, համոզված ենք անհարիր հայ մարդու նկարագրին, որ բավականաչափ տառապել է՝ [illegible] համար։

[illegible] ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ԱՄՆ

Ջորջ Ռադանովիչն առաջարկում է քննել ցեղասպանության բանաձեւը

Կոնգրեսական Ջորջ Ռադանովիչը Ներկայացուցիչների պալատի միջազգային հարաբերությունների հանձնաժողովի նախագահ Բենջամեն Գիլմանին ապրիլի 8-ով թվագրված նամակով առաջարկել է հանձնաժողովի օրակարգ մտցնել Հայկական ցեղասպանության բանաձեւը։ Դեռեւս մարտի 21-ին նա Դեյվիդ Բոնիորի հետ ներկայացրել էր այդ բանաձեւը։ Ռադանովիչի գրասենյակի հրապարակած նամակում ասվում է, որ բանաձեւը վայելում է թե հանրապետական, եւ թե դեմոկրատ կոնգրեսականների, ներառյալ՝ նաեւ հիշյալ հանձնաժողովի անդամներից շատերի աջակցությունը։ Նամակը դրվատում է Բ. Գիլմանի ջանքերը՝ հանձնաժողովում այդպիսի ունկնդրություն կազմակերպելու համար եւ եզրակացնում, որ «հայ զոհերի հիշատակը մոռացության տալն անպատասխանատու քայլ կլինի։ Այս պատմական ողբերգության դիմաց աչք փակելը ոչ միայն անպատվաբեր պիտի լինի մահացած միլիոնավոր հայորդիների հիշատակի առաջ, այլ նաեւ ամոթ անցյալում զոհված բոլոր անմեղների համար»։ Հիշեցնենք, որ կոնգրեսմեն Ռադանովիչը վերջերս էր այցելել Հայաստան։

Պրոֆեսոր Վահագն Տատրյանի ելույթները Կալիֆոռնիայում

ՀՅԴ Արեւմտյան Ամերիկայի Հայ դատի հանձնախմբի հրավերով ապրիլի 9-ին Լոս Անջելես ժամանեց Հայկական ցեղասպանությանը նվիրված բազմաթիվ աշխատությունների հեղինակ, պրոֆեսոր Վահան Տատրյանը։ Նա ելույթներ է ունենալու հրապարակային միջոցառումներում, հանդես է գալու մամուլով եւ հեռուստատեսությամբ, դասախոսություններ է կարդալու համալսարաններում։ Ժամանման օրը նա դասախոսել է Յու Սի Էլ Էյ-ում եւ այցելել է «Ասպարեզ» թերթի խմբագրատուն։ Վ. Տատրյանը հրապարակային ելույթներ է ունենալու նաեւ Գլենդեյլի Ս. Աստվածածին եկեղեցում եւ «Պորտեր» գրադարանում։ Ապրիլի 10-ին նա դասախոսություններ է կարդացել Հարավային Կալիֆոռնիայի եւ Նորթրիջի Կալիֆոռնիայի նահանգային համալսարաններում։ Ապրիլի 11-ին Վ. Տատրյանն այցելելու է նաեւ Մեսրոպյան ազգային վարժարան, ելույթ է ունենալու Գլենդեյլ քոլեջում։ Նույն օրվա երեկոյան պրոֆեսոր Տատրյանը ներկա է գտնվելու Բեյրութի «Նշան Փալանջյան» ճեմարանի տնօրեն եւ ազգային գործիչ Հրաչ Տասնապետյանի պատվին նվիրված միջոցառմանը, որը տեղի է ունենալու «Ֆերահյան» ազգային վարժարանի «Ավետիսյան» սրահում։ Ապրիլի 13-ին պրոֆեսոր Տատրյանը մեկնելու է Սան Ֆրանցիսկո, ուր կազմակերպված է հանդիպում տեղի հասարակության հետ, իսկ ապրիլի 14-ին նախատեսվում է դասախոսություն Բերկլիի Կալիֆոռնիայի համալսարանում։

«ԵՐԵՎԱՆ» ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Դիվանագետներն սպասում են բանակցությունների

Կայունությունը՝ տնտեսական զարգացման եւ նոր նախընտրելի բանալի

Անդրադառնալով Հայաստանի հետագա զարգացման հնարավորությունների եւ Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման հարցերին, ամերիկյան հեղինակավոր «Ուոլ Սթրիթ Ջոռնըլ» օրաթերթը գրում է, որ Հայաստանի վարչապետի պաշտոնում Լեռնային Ղարաբաղի պատերազմի հերոս Ռոբերտ Քոչարյանի նշանակումով նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանն ընդդիմությանը զիջած խաղաքարտերը ետ վաստակեց եւ վերականգնեց իր առավելությունը։ «Այժմ դիվանագետներն սպասում են, թե արդյոք նոր կազմը կարողանալո՞ւ է առաջ տանել փակուղի մտած բանակցություններն Ադրբեջանի հետ եւ Հայաստանը տնտեսական բարեփոխումների իր ընտրած ճանապարհով տանել», նշում է թերթը, ավելացնելով, որ ճիշտ է, հնարավոր չէ անմիջապես քանդել հանգույցը, սակայն հաջողության հասնելու հնարավորությունները մեծ են, հաշվի առնելով երկրի ռազմավարական դիրքն ու արտերկրում (ԱՄՆ, Ֆրանսիա, Ռուսաստան) նրա ունեցած հոծ ու ազդեցիկ համայնքները։ Արեւմտյան դիվանագետներն առավելապես մտահոգված են, որ եթե Ադրբեջանի հետ բանակցություններում առաջխաղացում չարձանագրվի, Հայաստանը կարող է էլ ավելի խրվել Ռուսաստանի եւ Իրանի «գիրկը»։ Հակառակ հրադադարին, տարածաշրջանում դեռ չի հաստատվել ըստ թերթի, այնպիսի կայունություն, որը բավարարեր Արեւմուտքին տեսնել ավելի քիչ կախվածություն Ռուսաստանից, շրջանային ավելի մեծ համագործակցություն եւ Կասպից ծովից նավթի տեղափոխման համար նոր (ոչ ռուսական եւ ոչ իրանական) խողովակաշարերի անցկացում։

Բանակցությունները ցարդ ձախողվել են Ղարաբաղը Հայաստանին միացնելու կամ նրան անկախություն շնորհելու Քոչարյանի համառ պնդումների հետեւանքով, նշում է «Ուոլ Սթրիթի» հոդվածագիրը, ավելացնելով, որ Երեւանի [illegible] գած են, որ այժմ նա հնարավորություն կունենա 150 հազարանոց իր [illegible] — [illegible] ·

«Հույս ունենք, որ նա հարցին կմոտենա ոչ միայն Լեռնային Ղարաբաղի, այլ նաեւ Երեւանի տեսանկյունից», թերթը մեջբերում է փոխարտգործնախարար Վարդան Օսկանյանի խոսքերը։ Եթե նրան հաջողվի այդ անել եւ փոխզիջումների գնալ Ադրբեջանի հետ բանակցություններում, արեւմտյան դիվանագետները հավաստացած են, որ նա կկարողանա ժողովրդին ընդունելի դարձնել փոխզիջումները։

Անդրադառնալով Հայաստանի տնտեսական հարցերին, թերթը հարցնում է, թե արդյո՞ք պրն Քոչարյանը ի վիճակի կլինի կարգի բերելու դրանք։ «Տնտեսությունը մակերեսայնորեն լավ վիճակում է արտասահմանյան, հատկապես ամերիկյան օժանդակության շնորհիվ։ Էլեկտրամատակարարումը, սննդի եւ աշխատատեղերի առկայությունը զգալիորեն բարելավվել են եւ, դիվանագետների կարծիքով, անն այս տարի կազմելու է 6 տոկոս, իսկ փողի արժեզրկումը՝ մոտ 10 տոկոս։ Սակայն պրն Քոչարյանն այլեւս չի կարող ապավինել արտասահմանյան մեծածավալ ֆինանսական օժանդակությանը», գրում է թերթը, ավելացնելով. «Հարկային եւ բանկային բարեփոխումներից խուսափելն անցյալ տարվա ընտրությունների ժամանակ պատճառ դարձավ, որ ՄԱՀ-ը առկախի այս տարվա համար նախատեսված հիսուն միլիոն դոլարի օժանդակության առաջին մասնավճարի հանձնումը»։

«Պրն Քոչարյանը վճռել է հավատարիմ մնալ նախորդ կառավարության բարեփոխումների ծրագրին, բայց կողմնակից է առավել կենտրոնական վերահսկողության, որպեսզի բարեփոխումները տեղի ունենան կարգուկանոնով», վերջում նշում է թերթը, չմոռանալով ավելացնել, որ քաղաքականապես չեզոք կարգավիճակով նա որոշ ժամանակ [illegible]

ԱԶԳ

անդրադարձ

ԲԱՆԱՎԷՃ

Հայերէնի ուղղագրութեան միասնականացման խնդիրը նախ եւ առաջ քաղաքական է

Հայերէնի ուղղագրութեան, ուղղախօսութեան հարցադրումները նոր չեն: Դրանք եղել են միշտ:

Սակայն Հայաստանում խորհրդային իշխանութեան հաստատումով խնդրին տրուեց միակողմանի քաղաքական լուծում: Հաշուի չառնուեցին նախորդ տարիներին հայութեան գլխին եկած աղէտի հետեւանքները. պատմական Հայաստանի մի մասի որպէս կազմակերպուած հայկական բնօրրանի վերացումը, սփիւռքահայութեան ստուարացումը: Խորհրդային Միութիւնում ներդրուեց, այսպէս կոչուած «նոր» ուղղագրութիւնը, արտասահմանի հայութիւնը անկախ արեւմտահայ թէ արեւելահայ լինելուց, շարունակեց գործածել հինը:

Սակայն, խորհրդային իշխանութեան բռնացումը լեզուի ուղղագրութեան վրայ, դրա բացասական հետեւանքները այսօր մեր լեզուաբանների ապագանին փորձում է լռութեան մատնել, եւ ոչ միայն այդքանը, այլեւ ներկայացնել եղելութիւնն այնպէս, որ ամէն ինչ կատարուել է պատմութեան տրամաբանութեամբ գիտութեան օրէնքներով ու իրական բնականոն պահանջների պահպանումով:

Ակադեմիկոս Սերգէյ Աբրահամեանը իր հարցազրոյցում («Գրական թերթ» 24-ը դեկտեմբերի 1996) եւ դոցենտ Աէոս Մառութեանը («Գրական թերթ» 14-ը յունուարի 1997 թ.) «Ջուրը պէտք է զուլալուի...» յօդուածում առաջնորդուելով այդ ոգով անտեսում են ուղղագրութեան հետ կապուած պատմական իրողութիւնները, անցեալի մեր անուանի մտաւորականների տեսակէտները եւ լեզուաբանի իրենց աշտարակից կրակի տակ առնում դասական ուղղագրութեան կողմնակիցներին: Դիմենք փաստերին:

1921 թ. յունուարին Մ. Աբեղեանը զեկուցում է կարդում հայոց լեզուի ուղղագրութեան մասին, այն հրատարակւում է գրքոյկով, որի առաջին էջում լուսժողկոմի անունից ասւում է.

- Լուսաւորական նպատակների եւ կիրարկման միջոցների տեսակէտից ուղղագրութեան հարցը քաղաքական հարց է: Եւ հայ լեզուի ռեֆորմի խնդիրը Հայաստանի յեղափոխական իշխանութեան հերթական խնդիրներից մինն է: Մեր օրերին այդ խնդիրը քննութեան չի դրւում սկզբունքի տեսակէտից: Ռեֆորմի խնդիրը կարօտ է միայն տեխնիկական մշակման: Անհրաժեշտ է նշել խնդրի լուծման ճանապարհները, ցոյց տալ ռեֆորմի գործնական եղանակները: Այդ ուղղութեամբ է, որ կկամենայինք դեռ լսել հայ լեզուի մշակների խօսքը: (Այս եւ յետագայ յղումների համար աղբիւր է ընտրուել Ս. Վ. Գիւլբուդաղեանի «Հայերէնի ուղղագրութեան պատմութիւն» հիմնարար աշխատութիւնը (Երեւան, 1973):

Լսո՞ւմ է այդ խօսքը, իհարկէ, ոչ:

Նախ, մինչեւ 1922 թ. մարտի 4-ը առաջարկուած ուղղագրութեան հաստատումը, լեզուի մշակ-մտաւորականները միահամուռ լռութիւն են պահպանում, ապա, հաստատումից յետոյ, Յովհ. Թումանեանը նամակ է գրում լուսժողկոմին.

- Ես, որպէս հայ գրող եւ հայ գրողների Միութեան նախագահը գալիս եմ յայտնելու իմ զարմանքը եւ բողոքելու էն վարմունքի դէմ, որ ունեցել է Հայաստանի լուսժողկոմը էս կարեւոր խնդրում: Պ. Կ. Աբեղեանը մի առաջարկ է արել ու դրել հրապարակ: Շատ լաւ: Բայց Հայաստանի լուսժողկոմը որտեղից է իմացել, թէ պ. Մ. Աբեղեանը եւ ինքը, լուսժողկոմն էլ նրա հետ միասին անսխալական են, որ առանց քննութեան ներարկելու առաջարկը, հրամանագրում է ընդունել եւ միայն դրանով գրել ու տպագրել: Պ. Աբեղեանի առաջարկը ընդունելի է, թէ չէ, դա դեռ քննելիք խնդիր է, երբ դա քննելիք խնդիր է, հետեւաբար լուսժողկոմի հրամանը անընդունելի է: Եվ եթէ էսպէս է, ապա նրան լուսժողկոմին մնում է ուղղել իր արած սխալը, ետ վերցնել իր կարգադրութիւնը, խնդիրը համարել բաց եւ դնել քննութեան:

Լուսժողկոմ Պօղոս Մակինցեանը այս նամակի վրայ մակագրում է «Կցել գործին» եւ հարցը համարում փակուած: Այստեղ նկատենք, որ պրոֆ. Ա. Մառութեանը անտեսելով բուն խնդրին վերաբերող եւ դատապարտող սոյն փաստաթուղթը, իր յօդուածի համար բնաբան է ընտրում ուղղագրութեան առթիւ Թումանեանի մի ընդհանուր նկատողութիւնը, որը տուեալ դէպքում իրեն ձեռնտու է:

Իսկ Ա. Իսահակեա՞նը: Մարտիրոս Սարեանին գրած նամակում նա ասում է.

- Ամէն բան լաւ է գնում Հայաստանում, միայն մի բան է զէշ ուղղագրութիւնը, աշխատէք փոխել:

«Նոր ուղղագրութիւնը» դատապարտւում կը դնէ անցեալ մատենագրութեան եւ Երեւանեան արդի սերունդին մէջ: Մեր այս քաղաքական ճգնաժամի մէջ, ուր միութիւնն այնքան սփոփողական է, ու Հայաստանը պէտք ունի իր գաղութները բարոյապէս կապելու իրեն հետ, ոչ թէ ցրտացնելու եւ հեռացնելու: Նոր ուղղագրութիւնը խոհեմութիւն չի կարելի համարել» Մխիթարեան միաբանութեան անդամ Վարդան Հացունին 1924 թ. այս մտահոգութիւնների մէջ էր: Բայց մի՞թէ սրանք մեռօրեայ մտահոգութիւններ չեն:

Բաւարարուենք այսքանով եւ ասենք, - ի յարգանս այդ մեծերի, չարժէ նոր բանավէճեր բացել ուղղագրութեան շուրջ, ժամանակն է անցնելու հայերէնի ուղղագրութեան միասնականացման գործնական քայլերին:

Դասական ուղղագրութեան անցնելու կոչը սոյն լեզուաբանները համարում են անհիմն ու յորդորում պետութեանը արգելել մամուլում եւ այլ հրատարակութիւններում նրա գործածութիւնը «շիլա-փլաւ» չստեղծելու համար:

Մինչդեռ հայերէնի ուղղագրութեան միասնականացումը ունի յոյժ կարեւոր քաղաքական նշանակութիւն այս դէպքում ոչ թէ «Խորհրդային Միութեան ժողովուրդներին մերձենալու եւ սփիւռքահայութիւնից, հայ բուրժուական կուսակցութիւններից կապերը խզելու» յանցաւոր մտադրութեամբ, այլ ազգի միասնութեանը նպաստելու բնականոն պահանջով: Այս հարցում էլ յարգելի պրոֆ. Ա. Մառութեանը անառարկելի է համարում իրեն պնդելով, թէ ո՞ր գրագէտ մարդուն յայտնի չէ, որ ազգի միասնութիւնն առանց միասնական տարածքի անհնարին է: Ի՞նչ անենք, տարածքը կորցնելով խա՞չ քաշենք միասնութեան գաղափարի վրայ, մոռանա՞նք Վահան Տէրեանի «Հոգեւոր Հայաստանում» եւ այլ գրուածքներում մեզ աւանդուած հոգեւոր միասնութեան պատգամները: Չէ որ այդ հոգեւոր միասնութեան զէնքերից ամենազօրեղը լեզուն է իր ուղղագրութեամբ հանդերձ:

- Լեզուն ժողովրդին միաւորող պետութեանը եւ ժողովրդին պաշտպանող զօրքի դեր է կատարել նաեւ այն դէպքերում, երբ մեր ժողովուրդը զրկուած էր պետականութիւնից: Այս խօսքերի հեղինակ Ս. Աբրահամեանը կեղծ հայրենասիրական է համարում «Մէկ ազգ, մէկ ուղղագրութիւն» կարգախօսը եւ դասական ուղղագրութեան հասցէին նետում. «Վաղուց մերժուած այդ ուղղագրութիւնը» պիտակը: Չգիտես ինչո՞ւ, յարգելի լեզուաբաններին չի յուզում մէկ ազգ, մէկ լեզու եւ երկու ուղղագրութիւն անհեթեթ իրողութիւնը: Եթէ վերջինեայ կարգախօսը ճշմարիտ հայրենասիրական ու կենսունակ չլինէր Ղարաբաղեան շարժման հետ հրապարակ չէր նետուի: Չէ, որ Ղարաբաղեան շարժումը բացայայտեց ազգին խիստ յուզող հարցեր: Հրապարակում հնչած հարցերը պէտք է պատասխան ստանան: Ուստի, իրաւացի չէ պրոֆ. Ա. Մառութեանը իր պնդման մէջ, թէ հարցը հրապարակ է իջել Ղարաբաղեան շարժման ալիքի վրայ եւ սկզբից եւեթ ընդունել սխալ ուղղութիւն:

Ուղղագրութեան միասնութեան կարեւորութեան ըմբռնումով է ՀՀ լեզուի մասին օրէնքում գրանցուած. «Հայաստանի Հանրապետութիւնը նպաստում է հայերէնի ուղղագրութեան միասնականացմանը»:

Հայ ժողովրդի հոգեւոր միասնութեան դաշտի միասնական ներուժի անկայունութիւնը կարեւոր է առաջին հերթին պետութեան համար լուծելու արտաքին քաղաքական առաջնահերթ խնդիրները: Միասնութեան ամենաիրականանալի եւ դիւրին քայլերից մէկը ուղղագրութեան միասնականացումն է:

Ցանկալի է, որ քայլը պէտք է կատարեն հայոց պետութիւնը, հայաստանեան լեզուաբանները, գիտութեան ասպարէզի մարդիկ: Մայր հայրենիքի առաքելութիւնն է դա: Ուղղագրութեան միասնականացման հրահանգը չի կարող հնչել սփիւռքից, քանի որ նա հաւատարիմ է աւանդական, ճշգրիտ եւ օրինականացուած ուղղագրութեանը, որը ի միջի այլոց, դեռեւս անցեալ դարի 90-ական թուականներին հաստատել է ինքը Մ. Աբեղեանը իր մի ուսումնասիրութեան մէջ, որը փորձում են մոռացութեան տալ «նոր ուղղագրութեան» կողմնակիցները (Տես. «Ազգ» թերթի մարտի 5-ի Գեւորգ Տէր-Վարդանեանի այդ ուսումնասիրութեան վերաշարադրանքն ու վերլուծութիւնը):

Ուղղագրութեան միասնականացման քաղաքական իմաստը կայանում է նաեւ միջազգային-համակարգչային ոլորտում ընդգրկուելու մէջ: Սոյն խնդրի վերաբերեալ պէտք է, որ իրենց խօսքն ասեն համապատասխան մասնագէտները:

Վերջապէս հայ ժողովուրդը նշում է քրիստոնէութիւնը պետական կրօն հռչակելու 1700-ամեակը: Ստացւում է, որ քրիստոնէական ամբողջ աւանդները դասական ուղղագրութեամբ ժառանգած առաջին քրիստոնեայ պետութիւնն ու ժողովրդի մի մասը անհաւատարիմ են այդ ուղղագրութեանը:

Իմաստուն է մեծ Շիրվանզադէն.

- Տգեղ բան կլինի Սահակի եւ Մեսրոպի տօնը կատարելու համար ժողովվել եւ նոյն Սահակի եւ Մեսրոպի շինած սքանչելի տաճարը քանդել:

Չէ՞ որ այդ տաճարը նաեւ քրիստոնէութեանն է:

Ուրեմն, այս մեծ երեւոյթը, որ պէտք է նշվի ի տես համայն աշխարհի, իրօք գեղեցիկ մի առիթ է դասական-քրիստոնէական-միասնական ուղղագրութեան անցնելու համար:

ԲԱԳՐԱՏ ՏԵՐՏԵՐԵԱՆ,
աշխարհագրական
գիտութիւնների թեկնածու

ՄԵՆՔ ԵՎ ԱՇԽԱՐՀԸ

Հայաստանը ՄԱՀ-ի թակարդում

Ինչպիսի խորհրդավոր հապավում. Հավանաբար «զարգացող» բոլոր երկրներում այդ հիմնադրամի գործունեությունից նույն արդյունքին են հասնում, ինչպիսի իմաստ ստացվում է հայերեն թարգմանված հապավումից ՄԱՀ: Դա Միջազգային արժութային հիմնադրամն է: Անծայրածիր Ռուսաստանի «բարեփոխումը» շարունակելու համար վերջերս այդ հիմնադրամը խոստացավ տրամադրել ինը միլիարդ դոլար: Իսկ մեր երկիրը փոքր է. առայժմ 50 միլիոնն էլ լիուլի բավարարում է, քանի որ գրեթե լրիվ արդեն «բարեփոխված» է. մնում են վերջին «շնչիչ» վրձնահարվածները:

Ասում են, գրում են՝ վարկերը ուտում են: Ովքե՞ր: Իշխանություններն ու իրավապահ մարմինները արդեն քանի տարի չեն կարողանում վերականգնել զեղչված ենթական: Ընդդիմությունը վերականգնում է՝ «մաֆիան», «կլանները»: Բայց դրանք էլ վերացական գոյականներ են, ինչպես օրինակ՝ ցնորք, չարք, որոնք տեսանելի ու շոշափելի չեն: Բայց քանի որ դրանց ավերիչ հետքերը կան, ուրեմն շոշափելի են այդ գոյականները, այսինքն կլանները, որոնք կլանում են վարկերը՝ նստած աղբյուրի ակում: Իսկ ովքեր իբր տիրոջ մոտ են, եւ որոնց էլ ուղղված է այդ մեղադրանքը՝ «վարկերը ուտում են», չեն էլ հերքում, չեն պատասխանում, թե՝ չենք ուտում, լռում են, լուռ ուտում են: Ախր ուրիշ ի՞նչ ուտեն, գործարանները, դրանց հաստոցները կերել են, տրակտոր ու անասուն կերել են, հասարակական զուգարանները ծախել կերել են, արդյունաբերության ու գյուղատնտեսության նախկինում արտադրած բարիքները կերել պրծել են, հիմա էլ չեն արտադրում, որ նրանք ուտեն: Որ վարկերը չուտեն, բա ինչ ուտեն...

Աղմուկ չկա, լռություն է, «մտածողները» բոլորովին այլ բան են մտածում, իսկ ՄԱՀ-ը իր «բարեփոխումների» գերանդիով մտել է Հայաստան:

Իսկ վարկերի աղբյուրը վտանգված է, այն վերաբացելու համար պետք է ակում նստած վիշապին զոհ մատուցել՝ ոչ թե թագավորի սիրելի դստերը, այլ մի ամբողջ ժողովուրդ:

ՄԱՀ-ի այդ ծրագրերը որքանո՞վ են համապատասխանում այսօրվա մեր պահանջներին, մեր նպատակներին, ստեղծված կացությունից դուրս գալուն: Ի՞նչ ենք ուզում մենք, մեր ժողովուրդը: Այս բառը, այս հասկացությունը, գիտեմ, անախրոնիզմ է, արխայիկ է, հնացած է, ալերգիա է առաջացնում իշխանավորների մեջ, որոնք շատ վաղուց ժողովուրդ չեն տեսել եւ այն փոխարինել են ամբոխ բառով: Բայց հին սովորությամբ հարություն տանք արխայիկ հասկացությանը եւ վերստին դնենք գործածության մեջ: Եվ այսպես, ի՞նչ է ուզում մեր ժողովուրդը: Պաշտոնական լրատվության միջոցները խոսեցնում են, ինչպես ասում են, ամբիոն են տալիս կամ իշխանավորներին, կամ իշխանամետներին, ու ժողովրդի ցանկություններն ու պահանջները մնում են որպես պայթյունավտանգ գաղտնիքներ:

Ժողովուրդը իր տառապանքների մեջ, իր ցանկություններից ու երազանքներից հյուսել է մի ղեկավարի կերպար, որն իրեն կառաջնորդեր դեպի կյանք: Հայաստանի նախավերջին վարչապետը, որի կերպարը դեռեւս ամբողջապես չէր ուրվագծվել, իր առաջին քայլերով արժանացավ ժողովրդի համակրանքին, որովհետեւ նրա թեկուզեւ դեռեւս կիսատ-պռատ արտահայտած ծրագրերում թույլ առկայծում էին ժողովրդի ցանկությունները, նրա արտահայտած մտքերում նշմարվում էին այն շտրիխները, որոնցից պետք է ձեւավորվեր տառապանքի մեջ ստեղծված ղեկավարի կերպարը: Բայց պարզվեց, որ դեռեւս գրի չառնված, դեռեւս ամփոփ միտք արտահայտող նախադասություններ չդարձած նրա ծրագրերը հակասում են ՄԱՀ-ի պահանջներին: Տրամաբանական էր, որ վերջինս խմբագրեր իր որոշումները, բայց տեղի ունեցավ անտրամաբանականը: Կառավարության ղեկավարը ՄԱՀ-ի եւ նրա տեղական աջակիցների դեմ պայքարում «հիվանդացավ», հրաժարական տվեց ու գնաց բուժվելու: Մեզ համար չպարզվեց՝ նա հիվանդությունի՞ց պետք է բուժվի, թե՞ իր ծրագրերից:

Նախավերջին վարչապետը ծրագրել էր արդյունաբերությունն աշխատեցնել, գործազուրկներին աշխատանքի տեղավորել եւ սեփական արտադրանքով քիչ թե շատ բավարարել ժողովրդի ու երկրի պահանջները:

ՄԱՀ-ը պահանջում է մի կերպ պրտտացող, հարություն առնող առնվազն կան խոշոր գործարաններ հարկերով խեղդել, սնանկ հայտարարել եւ ապամետեսականացնել, արդեն թալանված ու սեփականաշնորհված հազարավոր ձեռնարկությունների օրինակով անգործության մատնել:

Նախավերջին վարչապետը ծրագրել էր աստիճանաբար բարելավել ժողովրդի սոցիալ-տնտեսական վիճակը, տանելի պայմաններ ստեղծել եւ տուն կանչել կես միլիոն, թե մեկ միլիոն վտարանդի հայրենակիցներին:

ՄԱՀ-ը պահանջում է այս տարի բյուջետային հիմնարկների աշխատողների թիվը կրճատել, 341 հազարից հասցնել 280 հազարի եւ 61 հազար ընտանիքներով ստվարացնել գործազուրկների ու արտագաղթողների բանակը: Ժողովուրդը սպասում է աշխատավարձերի, կենսաթոշակների ավելացմանը, կոմունալ եւ այլ հարկերի թեթեւացմանը: Իսկ ՄԱՀ-ը պահանջում է աշխատող թոշակառուների կենսաթոշակները վճարել հիսուն տոկոսով: ՄԱՀ-ի պահանջով 1997 թ. հունվարի 1-ից ազատականացվեցին էլեկտրաէներգիայի սակագները, որոնց տակ տնքում են բնակիչները, բայց ահա նոր պահանջ՝ հուլիսի 1-ից մտցնել սակագների նոր «ազատականացում», այսինքն բարձրացում:

Մենք ականատես ենք եղել, թե ինչպես ՀՀ Ազգային ժողովում քննարկվում էին վճարովի բուժօգնության մասին օրենքը, բենզինի, ավտոմեքենաների, կոնյակի, օղու եւ մյուս ալկոհոլային խմիչքների ակցիզային հարկերը: Պատգամավորները ելույթներ էին ունենում, ստեղծելով լուրջ քննարկումների եւ օրենսդիր մարմնի պատրանք, այնինչ դրանք նախապես որոշված են ՄԱՀ-ի «գաղտնի փաստաթղթերում», եւ պատգամավորները որքան էլ թռվռան, մեկ է, պետք է ընդունեն:

Շատ հարազատ են ՄԱՀ-ի «բարեփոխումների» ծրագրերը, որոնց գաղտնիքների մեջ թափանցողը կարող է ընչահեղձ լինել: ՄԱՀ-ը մենակ չէ, նույնպիսի ծրագրեր ունեն միջազգային գրեթե բոլոր «հումանիստ» վարկատուները: Օրինակ, Համաշխարհային բանկը միլիոնավոր դոլարներ է հատկացրել Հայաստանի սոցիալական ներդրումների հիմնադրամին, սակայն խստիվ արգելված է այդ միջոցների օգտագործումը արտադրական որեւէ ձեռնարկության վերանորոգման կամ վերականգնման համար: Ամեն ինչ արվում է, որ սեփական արտադրությունը չզարգանա, եւ Հայաստանը մնա միջազգային կազմակերպությունների ողորմածության, այդ թվում նաեւ ՄԱՀ-ի 50 միլիոն դոլարի հույսին:

Ասում ենք, մտածում ենք, որ նոր վարչապետը կզարգացնի ու կխորացնի իր նախորդի ծրագրերը: Ինչպե՞ս, ո՞վ թույլ կտա, մի՞թե ՄԱՀ-ը մահացել է, որ Հայաստանի կառավարությունը գործի այնպես, ինչպես հարմար է իր երկրին եւ իր ժողովրդին:

«Ուոլ սթրիթ ջոռնել» թերթը վերջերս հոդված է տպագրել Հայաստանի մասին (հոդվածի մասին հանգամանորեն տեսնել էջ 3- խմբ.): Բնութագրելով նոր վարչապետին՝ «Ղարաբաղի պատերազմի հերոսին», թերթը գրել է՝ «43-ամյա էլեկտրաինժեները այն անձն է, որը Լեռնային Ղարաբաղի հաստատակամ լեռնցիներին դեպի հաղթանակ առաջնորդեց»: Ապա հարցնում է. «...արդյո՞ք պրն Քոչարյանը կարող է կարգի բերել (Հայաստանի) տնտեսությունը, որը մակերեսայնորեն լավ վիճակում է արտասահմանյան, մանավանդ ԱՄՆ-ի կողմից տրամադրվող օժանդակության շնորհիվ»: Պատասխանը, մեղմ ասած, դրական չէ:

Թեկուզ ավելի ստվարանա գործազուրկների բանակը, թեկուզ արտագաղթի ալիքները հեռավոր նոր ափեր ողողեն, մեկ է, պատրաստված ենք կատարելու բոլոր թելադրանքները, միայն թե ստանանք այդ չարաբաստիկ 50 միլիոնը: Միշտ այդպես է լինում, երբ հոգին ծախում ես սատանային:

ՄԱՎՐ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

Նա սովորաբար զանգահարում էր իրեն գործարքի օֆֆիսից, որը Սպիտակ տան կողքին է: Չին գործարար Ջոնի Չանգը հազվադեպ էր ժամադրվում, բայց միշտ կրել է դեմոկրատներին ֆինանսավորող նվիրատուի դիմակը: Կարելի է հիշել չին-ամերիկյան գործարքը, երբ հավաքվել էր 336000 դոլար, որը սակայն վերադարձվեց, քանի որ կուսակցությունը չէր կարողատաստանաչորեն ուռ հեռախոսակոչն է արել իր գրասենյակից, որով եւ օրենքը խախտելու եզրին է հայտնվել: Այսուհանդերձ Քլինթոնի սկանդալը ներառել է նաեւ Ալ Գորին եւ Հիլարիին, չնայած մինչեւ այժմ Գորը նկատելիորեն զերծ է եղել էթիկական խախտելու խնդիրներից դատապարտվելով 2000 թ-ի նախագահական արշավին: Նույնիսկ առաջին տիկինն է միշտ եղել հաղթաղը») բավարար հիմք չուներ: Քլինթոնը Գորի կարճատեւ ասուլիսը դիտում էր հեռուստացույցով Օվալաձեւ սենյակի հենց կողքին: Երբ ասուլիսն ավարտվեց, նախագահը սփոփեց իր տեղակալին. «Դու լավ աշխատեցիր», ասաց Քլինթոնը: Սակայն քչերը հավատացին այդ խոսքերին, փոխնախագահը ներողյալ: Գործն իսկապես դժվարանում էր, եւ նրա ընկերներից մեկիթյունը չէր ափաքի ընկերների նկատմամբ: Ըստ ԱԴՀ-ի մի պաշտոնյայի, Չանգը առավել դիմահայտ եղավ 1995-ի մարտի 9-ի հանձնաժողովում, որտեղ մի պաշտոնյայի ասաց, որ 5 չինացի դեկավարներից բաղկացած պատվիրակությունը «նախագահի ու գործարարների հանդեպ լուսանկարի կարիք ունի»: Եւ թե ԱԴՀ-ն օգներ Չանգին մասնակցելու Քլինթոնի ամենաշաբաթյա

ՄԻԱՑՅԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

Դրամահավաքի մեղադրանքները քաղաքական մայրամո՞ւտ են նախանշում

Քաղաքական սկանդալի կիզակետում այս անգամ առաջին տիկինն ու փոխնախագահն են

Քլինթոնի դրամահավաքի հետ կապված ԱՄՆ-ում ծագած սկանդալին «Ազգն» արդեն անդրադարձել է: Այժմ նոր հայտարարություններ են արվել Սպիտակ տանը կատարված հնարավոր անօրինական դրամահավաքի առնչությամբ: Անդրադառնալով պատմությանը նշենք, որ դեռեւս 1883-ին ընդունված օրենքով սահմանափակվում է դրամահավաքը կառավարական սենյակներում: Տարիների ընթացքում կրկին բույլատրվել է դրամահավաք անցկացնել Սպիտակ տան որոշ սենյակներում. օրենքի խախտման պատիժը 5000 դոլարի տուգանք է կամ 3 տարվա բանտարկությունը: Դատական կարգով հետապնդումը այս պարագային քիչ հավանական է, սակայն Քլինթոնի եւ Գորի համար կարծես նախանշվում է քաղաքական մայրամուտը: «Նյուզուիքից» կատարված թարգմանությունը այս անգամ առավելապես վերաբերում է Ալ Գորին եւ Հիլարի Քլինթոնին, որոնք անմիջական մասնակցություն են ունեցել չին գործարարից դրամ «կորզելու» գործում:

դացել ստուգել դրա առաջացման աղբյուրը: Իր գործարար կյանքի ամենածաղկուն օրերին Չանգը հաճախ էր հատուկ «հնարքներով» ճանապարհ հարթում դեպի Հիլարի Քլինթոնի օֆիս: 1994-ից սկսած նա ավելի քան 50 անգամ եղել է Սպիտակ տանը: Այդ այցերից 21-ը անցել է «Հիլարիլենդով» առաջին տիկնոջ առանձնասենյակով:

Չանգը սիրում է ընծաներ բերել Սպիտակ տուն: Մի անգամ նույնիսկ մի սվիտեր նվիրեց նախագահին, բայց ամենամեծ ընծան նա տվեց 1995-ի մարտին դեմոկրատական կուսակցության համար նախատեսված 50000 դոլարի չեկը փոխանցելով Հիլարի Քլինթոնի անձնակազմի պետ Մեգի Ուիլյամսին: Վերջինս այն փոխանցել է ազգային դեմոկրատական հանձնաժողովին (ԱԴՀ): Դա առաջին նվիրատվությունը չէր, որ կատարվել էր Սպիտակ տան «ներսում»: «Նյուզուիքի» թղթակիցներին հաջողվել էր պարզել, որ ամիսներ առաջ Օվալաձեւ սենյակում տեղի ունեցած հանդիպման ժամանակ ԱԴՀ նախագահ Դոն Ֆոուլերը եւ ֆինանսների տնօրեն Մարվին Ռոուզենը հորդորում էին նախագահին եւ փոխնախագահին հեռախոսային կոչերով սատարել ԱԴՀ-ի դրամական մեքենային: Քլինթոնն ու Գորը համաձայնվել էին: Հետագայում հայտնի է դարձել, որ անհրաժեշտ «հեռախոսազանգերի ցուցակը» ուղարկվել է նրանց, որտեղ նշված են եղել խոշոր նվիրատուների անունները, նախկինում նրանց արած «նվիրատվությունների պատմությունը», եւ թե կուսակցությունը որքան գումար է պահանջել: Նախագահը երբեք այդ գործով չի զբաղվել, իսկ միշտ անճկուն Գորը

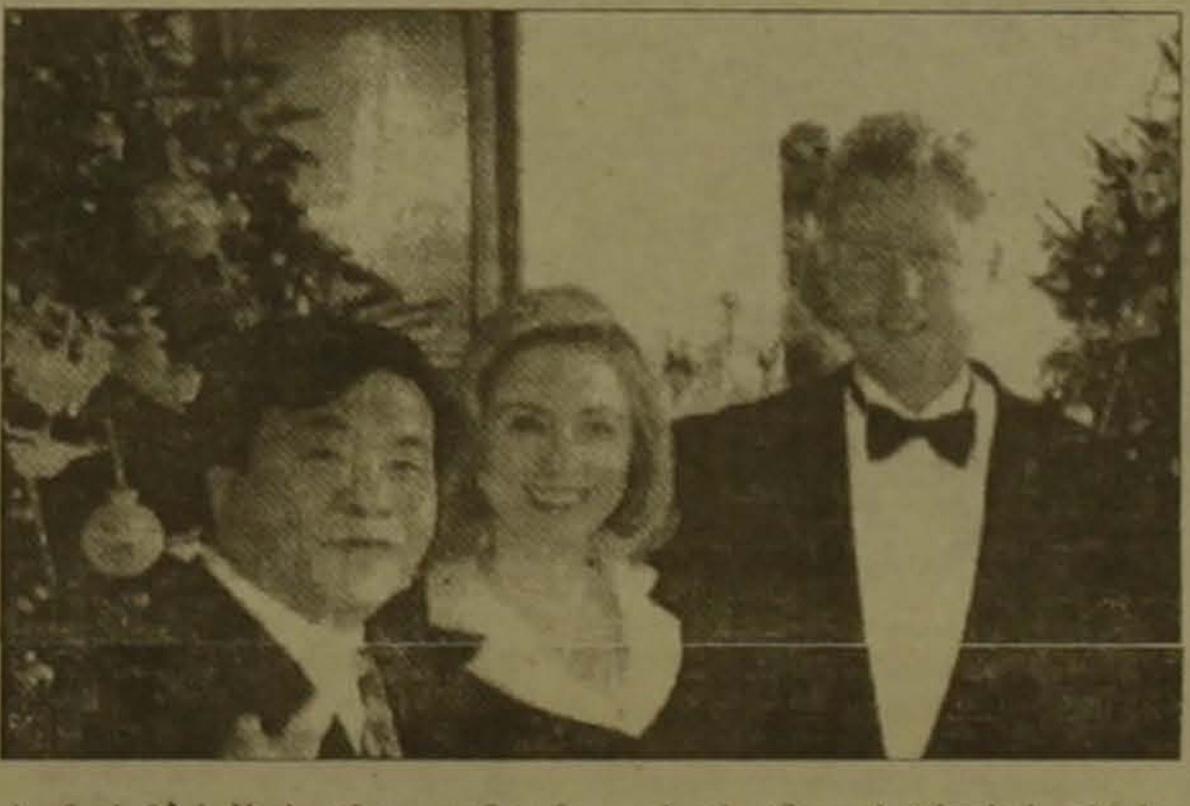

կան դիրքում: Սակայն այս անգամ նրանք երկուսով էլ հայտնվեցին սկանդալի կենտրոնում: Դա նրանց խիստ զայրացրեց, քանի որ Գորն ու Հիլարի Քլինթոնը կարծում էին, որ այդպիսի մանրուքները չպետք է նսեմացնեն իրենց կատարած լուրջ աշխատանքը: Սպիտակ տունը սակայն պնդում էր, որ ոչ Գորը, ոչ առաջին տիկինը, եւ ոչ էլ Ուիլյամսը որեւէ սխալ բան չեն արել:

Սակայն աճեցուց Գորն իր քաղաքական վարկով կվճարի դոլարահավաքի դիմաց: Փոխնախագահը զարմացրեց նույնիսկ իր ամենամոտ օգնականներին, երբ որոշեց գնալ ասուլիսների արահ պաշտպանվելու: Նա ընտրարշավի բովում էր պատրաստ արագ հակահարվածների: Սակայն նրա գործողությունների օրինականության վերաբերյալ խիստ կասկածելի դրսեւորումը («ոչ մի վերահսկիչ օրինական մարմին» չի արգելի այդ հեռախոսազանգեասելով «Գորը խորհրդի կարիք էր զգում»:

Տիկին Քլինթոնի համար ամենապարզ հարցը Չանգն էր: Կալիֆոռնիայում հիմնված գործարարը, ըստ երեւույթին, Քլինթոնի տեսադաշտում է հայտնվել 1992-ին: Աուտոմատիկ ինթելիջենթ սիստեմզ ընկերության ղեկավար Ջոնի Չանգը Հիլարիին է ներկայացել որպես «լավատես խանդավառ մի աջակից»: Հետագայում գլուխ էր գովել Քլինթոնների, ինչպես նաեւ Բոբ Դոուլի, Թրենթ Լոթի եւ Փիթ Ուիլսոնի հետ նկարված լուսանկարների համար: Նկարները Չանգի կապերի «ստորագրությունն» էին: Չանգը լավ էր հասկանում հնարավոր հետեւանքները. մի անգամ զարեջրի չինական մի ընկերության ղեկավար լուսանկարվել էր Քլինթոնների հետ, եւ լուսանկարները Չանգը անմիջապես ցուցադրեց Պեկինում:

Դա Չանգի միակ պարտհանուռադիոեթերին, ապա դեմոկրատներին կնվիրվեր 50000 դոլար: Այս առաջարկը Քլինթոնի անձնակազմից համենայն դեպս մեկին բավականին նյարդայնացրեց: Չանգը իջավ սրահ հանդիպելու Դոն Ֆոուլերին: «Երբ նա մտավ սենյակ, ես չգիտեի, թե ով է», պատմում է Ֆոուլերը: Նրա խոսքերով, 50000 դոլարի առաջարկի մասին ոչինչ չասվեց, բայց նրա «գրասենյակային աշխատողներից» մեկը զանգեց Սպիտակ տուն եւ Չանգին բույլատրեցին միանալ ռադիոեթերին: Հաջորդ օրը Չանգը 50000 դոլար փոխանցեց Ուիլյամսին:

Երբ չին գործարարները եկան Օվալաձեւ սենյակ, Քլինթոնը լուսանկարվեց նրանց հետ, բայց հրամայեց ոչ մի պատճեն չուղարկել Չանգին: Նախագահն ասաց, թե «բնազդաբար» զգում է, որ ինքը չպետք է լուսանկարվի ասիացիների հետ: Միաժամանակ, Ազգային անվտանգության խորհուրդը նախազգուշացրեց, որ Չանգը «խարդախ մի գործարար» է: Առաջին տիկնոջ աշխատակիցները նույնպես աշխատում էին հեռու մնալ Չանգից: Նրանք պատմում են, որ առաջին տիկնոջ գրասենյակը ողողված էր Հիլարիին 1995 թ. Չինաստան այցին ուղեկցելու Չանգի խնդրանքներով:

Նախագահից է կախված Գորի եւ Հիլարի Քլինթոնի ապագան: Սակայն հստակ է, որ Քլինթոնը փորձելով պաշտպանել նրանց, կարող է ակամա վնասել: Վերջին մամլո ասուլիսներից մեկում Քլինթոնին հաջողվեց կանգնել նրանց թիկունքին: Իսկ ի՞նչ հետեւանք կունենա նրա հաջորդ քայլը:

Պատրաստեց
ԱՐՍԵՆ ՄԿՐՏՉՅԱՆԸ

ՄԵՐՁԱՎՈՐ ԱՐԵՎԵԼՔ

Բախումներ Հեբրոնում

9 ԱՊՐԻԼ, RFI, BBC. Երեկ, Հորդանան գետի արեւմտյան ափին գտնվող Հեբրոն քաղաքի կենտրոնում, աստվածաբանություն ուսումնասիրող երկու հրեա նորաբնակներ կրակ բացեցին պաղեստինցիների վրա՝ սպանելով 1 եւ վիրավորելով մեկ այլ պաղեստինցի երիտասարդի: Հրեաները պնդում են, թե պաղեստինցիների կողմից հարձակման են ենթարկվել, երբ փորձել են այցելել քաղաքի կենտրոնում գտնվող հրեական սրբավայրը, իսկ պաղեստինցիներն ասում են, թե ոչ մի առիթ չեն տվել գնդակոծման համար: Պաղեստինցի երիտասարդի սպանությունից հետո քաղաքի կենտրոնում բախումներ սկսվեցին պաղեստինցիների եւ պաղեստինյան ոստիկանության ու քաղաքի զինվորականների միջեւ: Պաղեստինցիները քարեր ու այրվող խցանուրդով շշեր էին նետում, իսկ զինվորականները կիրառեցին արցունքաբեր գազ, խլացնող ռումբեր եւ ռետինե գնդակներ: Բախումների հետեւանքով տուժեցին շուրջ 100 պաղեստինցիներ եւ մի քանի իսրայելցի զինվորներ ու պաղեստինցի ոստիկաններ: Ավելի ուշ հայտնի դարձավ, որ ստացած վերքերից պաղեստինցի երկու երիտասարդներ մահացան հիվանդանոցում:

Հորդանան գետի արեւմտյան ափին տեղի ունեցած բախումները համընկան վարչապետ Նեթանյահուի Վաշինգտոնից վերադառնալու հետ, որտեղ նա բանակցություններ էր վարում նախագահ Քլինթոնի հետ: Նեթանյահուի կրկնական հայտարարությունը, թե հակառակ միջազգային պարսավանքին կշարունակվի հրեական բնակավայրերի կառուցումը Արեւելյան Երուսաղեմում, առաջացրեց պաղեստինցիների առաջնորդ Յասեր Արաֆաթի զայրույթի պատասխանը: Ելույթ ունենալով Գազայում Արաֆաթն ասաց, թե Նեթանյահուի դիրքորոշումը ցույց է տալիս, որ Իսրայելի վարչապետը չի ցանկանում շարժվել դեպի խաղաղություն: Այսօր Նեթանյահուն մերժեց նաեւ եվրամիության առաջարկած «իսրայելա-պաղեստինյան շփումներում լավ վարքագծի պահպանման սկզբունքները»: Իսկ բախումներն այսօր եւս շարունակվեցին Հեբրոնում: Կան վիրավորներ շուրջ 30 մարդ: Ռետինե գնդակով վիրավորվեց նաեւ Ֆրանսպրես գործակալության ֆոտոթղթակիցը: Հայտնի դարձավ նաեւ, որ չորեքշաբթի օրը Հորդանանի արեւմտյան ափին սպանվեց մի պաղեստինցի, որին կասկածում էին իսրայելյան բանակի հետ համագործակցելու մեջ: Իսկ պաղեստինցի սպանած հրեա աստվածաբանը, որին ձերբակալել էին երեկ, այսօր ազատ արձակվեց:

Չմիավորված երկրները աջակցում են պաղեստինցիներին

Ապրիլի 7-8-ը Դելիում տեղի ունեցավ չմիավորված երկրների երկօրյա համաժողովը, որին մասնակցում էին 113 երկրների արտգործնախարարներ: Համաժողովը որոշում ընդունեց սառեցնել Իսրայելի հետ փոխհարաբերությունները, քանի դեռ վերջինս կշարունակի Արեւելյան Երուսաղեմում եւ ընդհանրապես գրավյալ տարածքներում հրեաների համար նոր բնակելիների կառուցման աշխատանքները: Նման որոշման իրականացումը եթե չասենք անհավանական է, ապա խիստ կասկածելի է, քանի որ այդօրինակ որոշումների իրականացումը անգամ հնարավոր չէ Իսլամական համաժողով կազմակերպության անդամ երկրների շրջանակներում: Դա է վկայում Իսրայելի արտգործնախարարի արդյունավետ այցը Թուրքիա: Չմիացած երկրների այդ որոշումը կարելի է գնահատել լոկ որպես բարոյական աջակցություն պաղեստինցիներին: Չմիացած երկրների արտգործնախարարները այս ուղղությամբ կատարեցին մեկ այ[լ] քայլ. ՄԱԿ-ի ընդհանուր ժողովից [illegible] հանջեցին հատուկ նիստ գումար[illegible] րայելի կողմից գրավյալ [illegible] նոր բնակելիների [illegible] նպատակով:

ՈՒԽՏԱԳՆԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Մահմեդականների բոլոր ճանապարհները Մեքքա են տանում

Էր Ռիադը դե ֆակտո ճանաչել է «Թալիբանին»

Ապրիլի 10-ին սկսվեցին իսլամական աշխարհի տարբեր երկրներից Սաուդյան Արաբիա ժամանած շուրջ երկու միլիոն հավատացյալ մահմեդականների Մեքքա ուխտագնացության արարողությունները:

1987 թ. ի վեր, երբ ուխտագնացների եւ Սաուդյան Արաբիայի ոստիկանության բախումների հետեւանքով զոհվեցին 400 ուխտավորներ, Էր Ռիադն է որոշում յուրաքանչյուր երկրից ժամանող ուխտավորների թիվը, որը մինչ այդ անսահմանափակ էր: Բախումները ծագել էին «անհավատների քարկոծման» արարողության ընթացքում, որը վերածվել էր հակաամերիկյան, հակաիսրայելական ցույցերի: Էր Ռիադը արգելեց նաեւ ուխտագնացության ընթացքում քաղաքական որեւէ գործունեության ծավալումը:

Այս տարվա ուխտագնացությանը մասնակցում է նաեւ մոլլա Մուհամեդ Ռաբբանին, որը համարվում է «Թալիբան» շարժման երկրորդ դեմքը: Նա Սաուդյան Արաբիա է ժամանել արքա Ֆահդի հրավերով, ինչը գնահատվում է որպես Էր Ռիադի կողմից «Թալիբանի» պաշտոնական ճանաչում: Սա վերջիններիս ճանաչման առաջին դեպքն է:

Է. Ք.

Զաիրի ապստամբները գրավեցին երկրի մեծությամբ երկրորդ քաղաքը

9 ԱՊՐԻԼ, BBC: Զաիրի ապստամբները այսօր գրավեցին Լումումբաշին՝ երկրի մեծությամբ երկրորդ քաղաքը: Լումումբաշիի գրավումը նշանակում է, որ Զաիրի մեկ երրորդից ավելին, ընդ որում բնական պաշարներով ամենահարուստ մասը գտնվում է ապստամբների հսկողության ներքո: Զաիրի ռադիոն հայտնեց, որ վերջերս նշանակված վարչապետ Էտյեն Չիսեկեդին պաշտոնանկ արվեց: Ավելի ուշ հայտնի դարձավ, որ նա ձերբակալվել, սակայն անմիջապես էլ ազատ է արձակվել: Այդ ընթացքում Զաիրի մայրաքաղաք Կինշասայում շարունակվում են անկարգությունները: Չիսեկեդիի հազարավոր կողմնակիցներ խախտելով նախագահ Մոբուտուի ցույցեր անցկացնելու արգելքը, փորձում էին դուրս գալ, որպեսզի պաշտպանեն իրենց առաջնորդին: Հայտնի դարձավ նաեւ, որ նախագահ Մոբուտու Սեսե Սեկոն նոր վարչապետ է նշանակել. պաշտպանության նախկին նախարար գեներալ Լիկուլիա Բոլոնգային: Իսկ Զաիրի ապստամբների առաջնորդ Լորան Դեզիրե Կաբիլան խոստացավ, որ մինչեւ հունիս ամիսը կգրավի մայրաքաղաք Կինշասան:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Ջոն Չիքը Հայաստան եկավ Երեւանի պետական կոնսերվատորիայի հրավերով, ուր համերգի նախօրեին բաց դաս՝ Meisterklasse էր անցկացրել։ Երիտասարդ դաշնակահարը Նյու Յորքի «Կոնկորդիա» երաժշտական խմբի դիրիժորն է, զբաղված է մենակատարային եւ անսամբլային ակտիվ գործունեությամբ։ Կամերային երաժշտության տանը Չիքի երեւանյան ելույթը հաստատեց նրա՝ երաժշտությունը գեղարվեստորեն վերակերտարանավորելու ուժին տիրապետող դաշնակահարի բարձր

Հայտնի է որպես բնական ձայնագրությունների էլեկտրոնային հնչողության հետ համակցող հեղինակ։ Չիքը կատարեց դաշնամուրի եւ մագնիտաֆոնի ժապավենի համար «Սինխրոնիզմ N 6»-ը (1970)։ (Դավիդովսկու ութ «Սինխրոնիզմներից» յուրաքանչյուրը գրված է տարբեր գործիքային կազմի եւ ժապավենի համար)։ Ստեղծագործության հիմքում ընկած է կենդանի եւ մշակված հնչյունների նույնականացման գաղափարը, որոնք իրար միջեւ երկխոսություն են կազմում, երբեմն էլ կոնֆլիկ-

ված եւ ուրվագծորեն «տարալվացված» հնչյունային օբյեկտների մանրազնին տարբերակվածություն օբյեկտներ, որոնք նույնքան կարեւոր են, ինչպես ռոյալի ստեղների, այնպես էլ լարերի վրա։

Լեոն Քըրշների Դավիդովսկու եւ Քրամբի *սոնորիստական կոմպոզիցիաների միջեւ ընկած «Ինտերլյուդիան», հիրավի, դարձավ համերգի միջանկյալ դիրվածը։ Ամերիկացի ավագագույն կոմպոզիտորի (ծն. 1919 թ.) նեոռոմանտիկական ստեղծագործությունը գրվել է նրա 70-ամյակի տարում։ Իր

Դեբյուսիի նշանի ներքո

Չնայած 20-րդ դարը գրեթե ավարտվել է, մեր հարյուրամյակը հատուկ ընդգրկող յուրաքանչյուր համերգային ծրագիր հուզիչ է։ Հուզում է, քանզի հաստատվում է մեծ դարաշրջանին, որում նորը եւ հինը միշտ չէ, որ ընթացել են սպասելի պատմական հերթականությամբ։ Պատահական չէ, որ 20-րդ դարի Ջոն Չիքի առաջարկած դաշնամուրային երաժշտության ծրագիրն ավարտվեց անսպասելի Մոցարտի Adagio-ով ռե մաժոր Սոնատից։ Խախտելով իր համերգի կոնցեպտուալությունը՝ ամերիկացի դաշնակահարն, ասես, հասկանալ տվեց, որ արվեստի մեջ դասական է դառնում միայն ճշմարիտը։

վարկը։ Նվագի ինտելեկտուալ հագեցվածությունը ունկնդրողական առանձնահատուկ լարման դաշտ էր արարում՝ դրանով իսկ միավորելով ամերիկյան ու եվրոպական կոմպոզիտորների տարաբնույթ ստեղծագործությունները։

Բայց եղավ նաեւ մեկ այլ ընդհանրություն՝ Դեբյուսիի միջոցով։ Կատարվեցին այն ստեղծագործությունները, որոնք անմիջականորեն կամ ակամա կապված են իրավ «նոր երաժշտության հոր» հետ։ Դեբյուսի հնչող ֆենոմենն սկզբունքային շրջադարձ կատարած հենց ինքը ֆրանսիացի վարպետը երաժշտության մեջ միասնական ֆունկցիոնալություն է հաղորդել թե հնչյունին կամ հնչյունային համալիրին, թե թեմատիկ ֆրազին կամ պարզապես պաուզային։

Հատկանշական է, որ համերգի ծրագրում այդ աստիճան կարեւոր նշանակություն ձեռք բերեց Կլոդ Դեբյուսիի «Կերպարներ»-ը (առաջին տետր)՝ մի ստեղծագործություն, որը դարձավ Ջոն Չիքի արտիստիկ աշխարհը բացահայտող բանալին։

«Կերպարների» մեկնաբանման մեջ դաշնակահարը դրանք դարձրեց էլ ավելի փխրուն ու կոտորակված, ասես, ընդգծելով արդիական արվեստի դիսկրետ մտածողության էությունը։

Այդպիսի Դեբյուսիից հետո տրամաբանորեն հետեւում էր Մարիո Դավիդովսկու (ծն. 1934-ին, 1960 թ.-ից ԱՄՆ-ում բնակվող արգենտինացի կոմպոզիտոր) երաժշտությունը։ Նա էլեկտրոնային երաժշտության Columbia-Princepton կենտրոնի տնօրեններից մեկն է։

տային յուրօրինակություն։

Դավիդովսկու պուանտիլիստական ոճաբանությանն իր շարունակությունը գտավ ոչ պակաս համբավ ունեցող հեղինակի Ջորջ Քրամբի «1979-ի Սուրբ ծննդյանը նվիրված սյուիտի» մեջ։

Դավիդովսկու նման, Քրամբը նաեւ արժանացել է բազմաթիվ պարգեւների եւ միջազգային մրցանակների, որոնք շնորհվել են նրան հնչյունի ոլորտում կատարած նորարարական փորձերի համար։ Կրելով ի դեմս Դեբյուսիի եւ Մեսիանի, ֆրանսիական դպրոցի հզոր ազդեցությունը, այնուհանդերձ, Քրամբը ստեղծել է 20-րդ դարի դաշնամուրի նոր ակուստիկ կերպարը։ Չիքի Քրամբի «Փոքրիկ սյուիտի» կատարումը երեկոյի կիզակետն էր։ Դաշնակահարը ցուցադրեց խիստ ռիթմիկ ձեւակերպ-

«չեզոքով» գործը հետաքրքրորեն կապված է Սկրյաբինի եւ վան Բերգի հետ։

Համերգը եզրափակեցին երկու ժանրային ստեղծագործություն՝ Վիլյամ Օլբրայթի (ծն. 1944 թ.) «Երազային պարտեզներ»-ը եւ 1925թ. գրված Բելա Բարտոկի «Պարային սյուիտը»։ Մի դեպքում քաղաքային կենցաղի, մյուս դեպքում հունգարական բանահյուսության երաժշտությունը թույլ տվեց Ջոն Չիքին բացահայտել հետաքրքիր տեմբրային երանգապնակ։ Չխուսափելով ժողովրդական ոճի հնչողության «անհարթություններից» Չիքը Բարտոկի «Պարային սյուիտի» մեջ ներմուծեց Լիստի ռապսոդիաների տարերքի ոգի։

ՍՎԵՏԼԱՆԱ ՍԱՐԳՍՅԱՆ
Երեւանի կոնսերվատորիայի պրոֆեսոր

ՆՈՐ ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ

Բանաստեղծի հոգու նվերը

Համլետ Կարճիկյանը ծանոթ անուն է ընթերցասերների շրջանում։ Հրատարակել է «Գարնանամուտ» (1959 թ.), «Սիրո ամառ» (1973 թ.), «Ապրելու օր» (1976 թ.), «Արեւային սոնատ» (1980 թ.), «Խարիսխ» (1983 թ.), «Հայկի դասը» (1984 թ.), «Սիրտ բանական» (1988 թ.) բանաստեղծությունների գրքերը։

Եվ ահա Համլետ Կարճիկյանը ընթերցողին ներկայանում է «Կանգ առ, մոլորակ» ժողովածուով, որը լույս է ընծայել «Նաիրի» հրատարակչությունը (1996 թ.)։

Նախաբան-արտի խոսքում հեղինակը նշում է, որ սա իր առաջին գիրքն է անկախացած հայրենիքում, միաժամանակ առաջին անգամն է հայ ընթերցողին ներկայանում քառասնամյա գրական վաստակի ընտրանիով։ Հետեւաբար, ժողովածուն մի յուրօրինակ հաշվետվություն է ապրած-չապրած, ուրախ ու տխուր օրերի մասին։

Բանաստեղծը հպարտությամբ ընդգծում է, որ այն նաեւ իր հոգու նվերն է նոր Հայաստանի անկախության 5-րդ տարելիցին՝ անկախություն, հանուն որի հայ բանաստեղծները ապրել, մաքառել ու ստեղծագործել են պարզ ու բարդ ժամանակների մեջ։ Պոեզիան Կարճիկյանի համար եւ կյանք է, եւ սեր, եւ հայրենիք։ Նաեւ չխամրող ջահելությունն է եւ չցամաքող իմաստնությունը, ոգու ազատությունը եւ մտքի անկախությունը։

Կարճիկյանի բանաստեղծությունների ընտրանին կազմված է 1954–1988 թթ. ընթացքում գրված լավագույն գործերից, առանց պոեմների։ Գիրքը հրատարակվել է բանաստեղծի ծննդյան 60-ամյակի առթիվ։ Ուստի, ջերմորեն շնորհավորելով բանաստեղծին վաստակաշատ ճանապարհի ու հոբելյանի առթիվ, հուսանք, որ նոր գրքերով կշարունակի իսկական պոեզիայի ջերմությամբ եւ խինդով լցնել հայ ընթերցողի հոգին, միտքը։

ԱՐՄԵՆ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ

ԵՐԱԽՏԱՎՈՐՆԵՐ

Շողագա մեր մեծերը, շողեր հագած նրանց ժառանգները

Շողագա վանք... Իր շուրջ ժողովուրդ է հավաքել, պահել, զորացրել։ Աշխարհի գույներն են փնջվում այստեղ։ Շողագա՝ շողեր հագած, շողերով ծածկված։ Ամեն սար ու ձոր իր անունն ունի, բայց ուրիշ է Շողագայի Գրեր բլուրը։ Այո, Գրեր, որ իր մեջ գիր, գրչություն, դպրություն խոր իմաստ ունի։ Հովհաննես Դրասխանակերտցին, Ստեփանոս Ասողիկը, Ստեփանոս Օրբելյանը, Մկրտիչ Եպիսկոպոսը, Սիմեոն Երեւանցին, շատերը Շողագայի մասին ի՜նչ պատմություններ, ի՜նչ գրեր են թողել։ Պատմության արմատը նույնն է. Հայոց Բագրատունյաց հարստության հիմնադիր Աշոտ Առաջինի դուստր Մարիամը իր ամուսնու հիշատակին կառուցում է Շողագա եկեղեցին։ Բայց... հալածվում է ինչ-որ ոստիկան Յուսուփի զորքերից, Արցախի հողում իրեն ապահով զգում, բայց միշտ մտածում է իր Շողագայի, նրա մարդկանց մասին։ Եվ զարմանալի չէ, որ Մարիամ իշխանուհու դին ամփոփվում է Շողագայում։ Շողագավանքը ավերվել է 1679 թվականի երկրաշարժի ժամանակ։

Գյուղը, Շողագա գյուղը, հազարամյակներ շողագա եւ 900 տարի որպես Շողագա վանք ու գյուղ ապրելուց հետո 1830 թվականներին կարողացել են վերածել, անվանափոխել, կոչել՝ Վալի Աղալի։ Մեր դարի 30-ական թվականներից գյուղը կոչվում է Զորագյուղ։ Իբր ինչ «ձոր»-եր ունենք, արհեստական, կոչում մի ձոր էլ մեր այրերն են ավելացրել՝ Շողագայից... գլուխ չհանելով։ Գյուղի որդին, հենց Շողագայի ու մեր պատմության փաստեղյակը, ուսուցիչ Հայրիկ Ղազարյանը իր Շողագայի հետքերով շատ դռներ ծեծեց, բայց... նորօրյա պատմությունն է վկայում. 1904-ին Խրիմյան Հայրիկը, երբ Սելիմի լեռնանցքով գնում էր Տաթեւ, ճանապարհին հանգրվանում է այն տանը, ուր տարիներ հետո ծնված տղային անվանակոչում են մեր վեհափառի անունով՝ Հայրիկ։ Հայրիկ Ղազարյանն այսօր 75 տարեկան է ու արդեն չորս տարի է, ինչ մեզ հետ չէ։ Բայց միայն զարմանալ կարելի է, թե ապրած մի կյանքի ընթացքում ի՜նչ հրաշալի գործեր է արել նա։ Նախ՝ յոթ զավակ է ունեցել՝ Վազգեն, Ղազար, Սարո, Զվարթնոց, Շողակաթ, Հռիփսիմե, Գայանե...

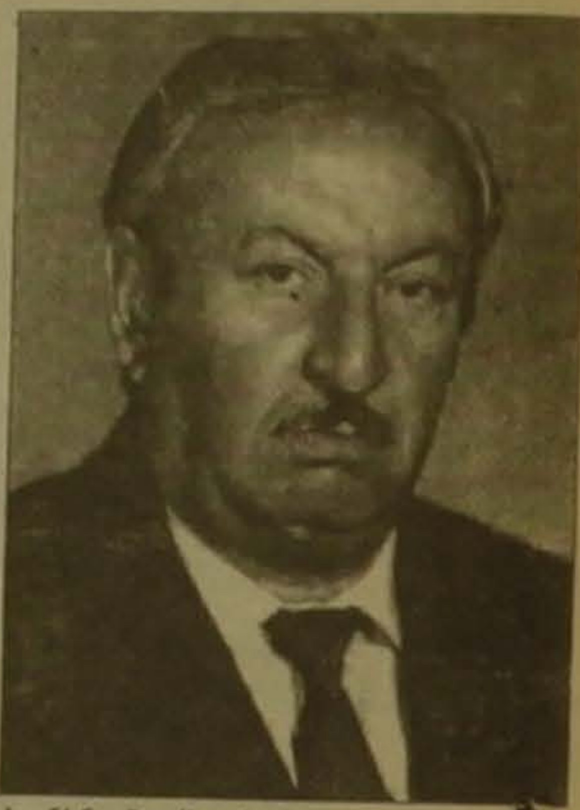

կանին, Դավիթ եպիսկոպոսի կողմից։ Այո, այս եկեղեցու կառուցումը նույնպես կապվում է Մարիամ իշխանուհու անվան հետ։ Հայրիկի նախնիները այստեղ են եկել Ալաշկերտի Չլկանի գյուղից։ Այո, 55 տնտեսություն, 1830-ին։ Ու երբ 1915-ին Մշո աշխարհը հայաթափ եղավ, Մշո Կարապետից մասունքներ բերած նախնիների զավակները Մասրուց անապատ եկեղեցու մեջ ունեցին սուրբ Կարապետի զորությունը եւ եկեղեցին կոչեցին նաեւ սուրբ Կարապետ... Մինչեւ... անաստվածություն ու անհավատություն եղավ։ Հայրիկի շնորհիվ ավերումներից փրկվեց եկեղեցին, ոնց որ մի նոր եկեղեցի կառուցեր։ Եկեղեցին պատսպարվեց, վերանորոգվեց, բայց վերաբացման արարողություն տեղի չունեցավ։ Եկեղեցին... կուսակցական չէր։ Եվ երջանկություն համարենք, երգիչ Հայրիկի երազանքն իրականացած համարենք, որ եկեղեցու բացում եղավ. օրերս այն օծեց Գեղարքունյաց թեմի առաջնորդ գերաշնորհ Անանիա սրբազան Արաբաջյանը։ Եկեղեցու շուրջ հազարավոր մարդիկ էին հավաքվել։ Մոմեր էին վառում։ Հիշում պատմություններ։ Եվ երանի տալիս հայի իր մեծ, առաքինի, պատվախնդիր կյանքով ապրած Ուսուցչին՝ Հայրիկ Ղազարյանին։

Երգիչ Հայրիկը, որին Արարիչը ոչինչ

Նրա մեջ ամեն ինչ մաքուր էր, աստվածային։ Մեր ժողովրդի պատմության խորիմացությունը, ընտիր գրաբարին տիրապետելը, սաղմոսերգությունը, նրա պատարագելու մեծ շնորհը... Ուսուցիչ էր, գյուղական պարզ ուսուցիչ, լեզու եւ գրականություն էր դասավանդում, բայց այսօր ոչ միայն գյուղը, այլ Սեւանի ավազանն է վկա, որ նա մնում է որպես մեծ դաստիարակ։ Վեհափառ Վազգեն Ա-ն իր գրքերից մեկը նվիրելով Հայրիկ Ղազարյանին, ընծայագրում խնամքով գրել է դաստիարակ բառը։ Վեհափառը հաճախ է ընդունել նրան, լսել իմաստուն նրա զրույցները, լսել Հայրիկի խրոխտ, ըմբոստ երգերը, նպաստել, որ Հայրիկը կատարի իր նպատակներից գլխավորը՝ վերականգնել, նորոգել գյուղի Մասրուց անապատ եկեղեցին։ Շողագան փլված, իսկ Մասրուց անապատը երկար չի դիմանա, քեւ-քեւ քանդվում է, ընկնում են քարերը, անգամ հնարավոր չէ ներս մտնել։ Եվ մարդն ի՜նչ համառությամբ անցավ գործի։ Եվ նա 33 հուշարձանների վերականգնման վարչության պետ Սուրեն Սաղումյանին, վերականգնող-ճարտարապետ Ավետիք Ենգոյանին, Արարատ Դադյանին դարձրեց... գյուղի տղա, իր տան տղա։ Ամիսներով չափագրում էին, ամեն քար իր տեղը պետք է գտնի, իսկ կորած քարերի տեղը նոր քարեր պիտի բերվեն։ Եվ այդ օրերին էր, որ հիշվում էր՝ Մասրուց անապատ եկեղեցին առաջին անգամ վերանորոգվել է 1611 թվա-

չէր խնայել՝ վիթխարի հասակ, հզոր ձայն, իր ժողովրդի պատմության ծայրեծայր իմացություն, մեծ իմաստասիրություն, հրատարակեց ընդամենը մեկ գիրք «Մշո հավքեր»։ Թողել է հարուստ գրական ժառանգություն՝ երգեր, պոեմներ, զրույցներ, հիշատակարաններ, պատմություններ։ Նրա երգերը տարածվել են ժողովրդի մեջ։ Երբ դեռ դժվար ժամանակներում փականքի տակ էր ամեն մի սրբություն, երբ հիշելն անգամ հանցագործություն էր ու հայրենիքի դավաճանություն էր համարվում, երգիչ Հայրիկը կատարում էր իր սխրանքը՝ նա ոգի էր արթնացնում։ Նրա հարյուրավոր, հազարավոր երգեր ձեռագիր վիճակում իր տանն են։ Մահից մեկ ամիս առաջ էլ նա երգեր է գրել, ազատության, անկախության համար ամբողջ սրտով ուրախ ու հպարտ մարդը... Նրա տպագիր, ժողովրդի մեջ տարածված երգերից հիշենք «Անդրանիկ փաշա», «Սեբաստացի Մուրադի երգը», «Սեւ քարի Սաքո», «Մշո աղջիկն ու տղան», «Ես կերթամ Անի», «Ելի, լաո», «Մշո հավքեր», «Լուր բերեք»... Ի՜նչ երգեր նվիրեց Արցախին, ազատամարտիկներին։ Մեր մշակույթի ազնիվ հերկվորը, նախնիների հանդեպ սիրով լցված մարդը, ապրիլի չորսին դարձավ 75 տարեկան ու տարիների միջից, արած գործի միջից մի հրաշալի նախնի էլ ինքն է թվում, որի կերպարը ձուլվում է մեր անցյալին...

ՀՐԱՉՅԱ ՄԱԹԵՎՈՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ՉԵՄՊԻՈՆՆԵՐԻ ԼԻԳԱ

Ամեն ինչ կորոշեն պատասխան հանդիպումները

Չեմպիոնների լիգայում լուրջ մրցակցություն է նախատեսվում

ՀՐԱՅՐ ՆԱԶԱՐՅԱՆ

UEFA CHAMPIONS LEAGUE

Չորեքշաբթի օրը կրկին ֆուտբոլային տենդով էր համակվել Եվրոպան: Հին աշխարհի ակումբային հերթական առաջնությունը՝ Չեմպիոնների լիգայի մրցաշարը վճռական փուլ է թեւակոխել: Մրցապայքարում մնացել են հաղթողի հավակնորդի չորս թիմերը, որոնք էլ կիսաեզրափակիչ փուլում կորոշեն առավել ուժեղագույններին:

Կիսաեզրափակիչ խաղերից մեկում հանդիպեցին անցյալ մրցաշրջանի եզրափակիչ մրցամարտի մասնակիցներ «Այաքսը» եւ «Յուվենտուսը»: Ողջ ֆուտբոլային հասարակությունը անհամբերությամբ էր սպասում «հսկաների» այս մենամարտին եւ այն արդարացրեց սպասելիքները: Թեեւ, պետք է նշել, որ Հոլանդիայի չեմպիոնը այսօր անմենեւին էլ իր լավ օրերը չի ապրում եւ դա էր պատճառը, որ «Յուվենտուսը» ավելի հեշտությամբ խաղ ցուցադրեց: Առաջին խաղակեսում իտալացիները նկատելի առավելություն ունեին: Նրանք հստակ էին գործում պաշտպանությունում, գրագետ խաղում կիսապաշտպանությունում, որի շնորհիվ էլ թիմի հարձակվողները հաճախ լուրջ սպառնալիքներ էին ստեղծում «Այաքսի» դարպասին: Տանտերերը՝ հոլանդացիները, որոշ դրվագներում միասնական եւ [...] համագործակցող կոլեկտիվի տպավորություն էին թողնում: Հարձակման գծի թեւերում հատկապես աչքի էին ընկնում ճիգերիացի Բաբանգիդան եւ Մարկ Օվերմարսը: Սակայն պակաս էր կենտրոնական հարձակվողի գործին եւ բացի այդ, հոլանդացիները գերբեռնված էին դաշտի կենտրոնում մղվող պայքարում: Մի խոսքով, տուրինցիները ավելի ուժեղ էին եւ, իմ կարծիքով, այսօր «Յուվենտուսը» ի վիճակի է հաղթահարելու յուրաքանչյուր բարձրակարգ թիմի: Իսկ դարպասապահ Անժելո Պերուցցիի իմաստությունը, Դեսոշոյի մոլեգնությունը, Վիերիի երիտասարդական եռանդին եւ մյուս ֆուտբոլիստների վարպետությունը բարի նախանշով են նայում: Այս տվյալների շնորհիվ էլ արդեն 14-րդ րոպեին տուրինցիներին գեղեցիկ կոմբինացիա հաջողվեց խաղարկել, որն էլ դիպուկ հարվածով եզրափակեց Ամորուզոն: Խփած գոլը բուռն վիճաբանությունների տեղիք տվեց, քանզի թվում էր, թե գոլի հեղինակ ֆուտբոլիստը խաղից դուրս վիճակում էր գտնվում: Սակայն այդ պահը բավականին վիճաբանական էր եւ խոսել մրցավարական միտումնավոր սխալի մասին չի կարելի: «Յուվենտուսը» բազմիցս կարող էր բացել հաշիվը եւ դա տեղի ունեցավ: Բացի այդ, իրականում սխալվեց արդյո՞ք խաղացի մրցավար Անտոնիո Լոպես Նիետոն, դժվար է ասել: Կարծես թե ապացուցելով իրենց լուրջ նկատառումները եւ բացառելու համար մրցավարական սխալի գործոնը «Յուվենտուսի» ֆուտբոլիստները շարունակեցին խաղալ նույն ոճով եւ արդեն 41-րդ րոպեին ֆրանսիացի Զինեդին Զիդանի ու Վիերիի համագործակցության արդյունքը դարձավ վերջինիս ուժգին եւ դիպուկ հարվածը տուգանային հրապարակի սահմաններից 2-0:

Մրցախաղի երկրորդ ժամանակահատվածում ընթացավ հանդիպակաց պայքար: Հոլանդացիները գիտակցելով, որ այլեւս կորցնելու ոչինչ չունեն, մեծ ուժերով նետվեցին առաջ, մինչդեռ իտալական ակումբի ֆուտբոլիստները չէին շտապում զիջել դիրքերը: Այնուամենայնիվ, այդ խելահեղ պայքարում առավել հաջողակ գտնվեց «Այաքսի» եւ Ֆինլանդիայի հավաքականի կիսապաշտպան Յարի Լիտմանենը, որը 66-րդ րոպեին դարձավ առաջին պատասխան գոլի հեղինակ: Այսպիսով, Տուրինում կայանալիք պատասխան խաղից առաջ 2-1 հաշվով առջեւում է «Յուվենտուսը»: Իսկ թե կհաջողվի՞ «Այաքսին» հաջող ելույթ ունենալ օտար մարզադաշտում, դժվար է ասել, քանզի Ամստերդամում թիմը իր օգտին գրեթե ոչ մի փաստարկ չբերեց:

Գերմանիայի Դորտմունդ քաղաքում տեղի «Բորուսիան» հյուրընկալել էր անգլիական «Մանչեսթեր Յունայթեդին»: Այս խաղը դեռեւս մրցավարի մեկնարկային սուլոցից առաջ նշանավորվեց նրանով, որ վերջին երկու տարիների ընթացքում առաջին անգամ Անգլիայի չեմպիոնի դարպասը չէր պաշտպանում «դանիացի հսկան» Պետեր Շմեյխելը: Դանիայի հավաքականի եւ «Մանչեսթեր Յունայթեդի» հիմնական դարպասապահը խաղից առաջ վատ էր զգացել եւ նրան այս պատասխանատու դիրքում փոխարինել էր հոլանդացի վան դեր Գոուն: Ինչեւէ, խաղը ցույց տվեց, որ որոշ դրվագներում անգլիացիները գերմանացիներից ավելի՝ հնարամիտ էին, կրկին ակտիվ էր գործում ֆրանսիացի Էրիկ Կանտոնան: Սակայն «Բորուսիան» խաղավարտից 14 րոպե առաջ այնուամենայնիվ հասավ հաջողության: Բրազիլացի Պաուլո Սոուզան, որն անցյալ տարի «Յուվենտուսի» կազմում արդեն դարձել է Չեմպիոնների լիգայի հաղթող, երկար փոխանցումով հարվածային դիրքի դուրս բերեց Տրեզեգորդին, որն էլ օգտվելով անգլիացի պաշտպանների սխալ դիրքավորումից եւ դեռեւս անփորձ դարպասապահ Գոուի սխալից, (նա մի փոքր առաջ էր եկել) գնդակը «կախեց» դարպասի մեջ: Սա այս ֆուտբոլիստի երկրորդ գոլն էր Չեմպիոնների լիգայի այս տարվա մրցաշարում: Առաջինը նա խփել էր նախնական փուլում ռումինական «Ստյաուայի» դարպասը: Գերմանացիները խաղը շահեցին 1-0 հաշվով, սակայն կբավարարի՞ այս դասը պատասխան մրցամարտից առաջ, որը կանցնի «Մանչեսթերի» հարազատ հարկի տակ, ցույց կտա ժամանակը:

Իսկ երեքշաբթի օրը կայացան ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկության կիսաեզրափակիչ փուլի հանդիպումները, որոնցում գրանցվեցին հետեւյալ արդյունքները. «Ինտեր»–«Մոնակո» 3-1, «Տեներիֆե»–«Շալկե-04» 1-0:

Կրամնիկն առաջատար է Հոլանդիայում

Ռուսաստանցի Վլադիմիր Կրամնիկն առաջատարի դերը ստանձնեց Հոլանդիայի Դոս Էրմանես քաղաքում անցկացվող շախմատի միջազգային գերմրցաշարում: 7-րդ տուրում նա ոչ-ոքի-խաղալով անգլիացի Նայջել Շորթի հետ, վաստակեց 5 միավոր: Կրամնիկին կես միավոր է զիջում հնդիկ գրոսմայստեր Վիշվանաթան Անանդը: 4-ական միավոր են իրենց օգտին գրանցել Բորիս Գելֆանդը (Բելառուս), Յուդիտ Պոլգարը (Հունգարիա) եւ բուլղարացի Վեսելին Թոփալովը: ՖԻԴԵ-ի վարկածով աշխարհի չեմպիոն Անատոլի Կարպովը 7-րդ տուրում խաղաղ դաշն կնքելով Վալերի Սալովի հետ, վաստակեց 3,5 միավոր:

Օլիմպիական ուղեգրերի ճակատագիրը կորոշվի Թուրքիայում

Իրանում ավարտվեց լեռնադահուկային սպորտի միջազգային մրցաշար, որն անցկացվեց մարզաձեւի միջազգային ֆեդերացիայի հովանու ներքո: Մրցաշարին մասնակցում էին Ավստրիայի, Սլովակիայի, Ուզբեկստանի, Հայաստանի եւ Իրանի երեք թիմերի մոտ 60 լեռնադահուկորդներ: Հայաստանը մրցապայքար էր դուրս բերել 8 մարզիկներ: Այս մրցաշարում, որի ընթացքում ձեռք էին բերվում նաեւ Նագանոյի օլիմպիական խաղերի ուղեգրերի համար անհրաժեշտ միավորներ, Հայաստանի հավաքականը գրավեց երրորդ տեղը՝ իրենից առաջ թողնելով Ավստրիայի եւ Իրանի առաջին հավաքականներին: Անհատական պայքարում բոլորից հաջող հանդես եկան ավստրիացիները: Սլալոմ-հսկայի մրցումներում Արսեն Հարությունյանը գրավեց 5-րդ եւ 10-րդ տեղերը: Հսկա սլալոմում Արսենը 8-րդն էր, իսկ Սեյրան Հարությունյանը՝ 6-րդը: Ավելացնենք, որ մրցաշարի հետ կապված բոլոր ծախսերն իր վրա էր վերցրել Իրանի լեռնադահուկային սպորտի ֆեդերացիան: Սպորտվարչության լրատվական ծառայությունից հայտնում են, որ հայրենիք ժամանելուց հետո հայ լեռնադահուկորդները մեկնեցին Թուրքիա, որ ապրիլի 12-15-ը կայանալիք միջազգային մրցաշարում վերջնականապես կորոշվի ձմեռային օլիմպիադայի ուղեգրերի ճակատագիրը:

ՖՈՒՏԲՈԼ

Աշխարհի առաջնության ընտրաշրջանը աչքի ընկավ անկարգություններով

FRANCE 98

1998 թ. Ֆրանսիայում կայանալիք ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության եզրափակիչ փուլի ուղեգրերի համար պայքարը գնալով թեժանում է:

Աֆրիկա

Աֆրիկյան ընտրաշրջանի հերթական փուլը ողբերգական ավարտ ունեցավ: Նիգերիայի մայրաքաղաք Լագոսում կայացած տեղի եւ Գվինեայի հավաքականների խաղից հետո առաջացած հրմշտուքի հետեւանքով 5 մարդ զոհվեց եւ տասնյակ մարդիկ վնասվածքներ ստացան: Անկարգություններով նշանավորվեցին եւս մի քանի հանդիպումներ, իսկ Լիբրեվիլում (Գաբոն) կայացած խաղն ընդհանրապես դադարեցվեց:

Խումբ 1

Նիգերիա–Գվինեա՝ 2-1
Քենիա–Բուրկինա Ֆասո՝ 4-3

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Նիգերիա	3	2	1	0	5–2	7
2. Գվինեա	3	2	0	1	6–3	6
3. Քենիա	3	1	1	1	6–7	4
4. Բուրկ. Ֆասո	3	0	0	3	3–8	0

27.04 Բուրկինա Ֆասո–Նիգերիա
27.04 Քենիա–Գվինեա

Խումբ 2

Նամիբիա–Թունիս՝ 1-2
Լիբերիա–Եգիպտոս՝ 1-0

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Թունիս	3	3	0	0	4–1	9
2. Լիբերիա	3	1	1	1	1–1	4
3. Եգիպտոս	3	1	0	2	7–3	3
4. Նամիբիա	3	0	1	2	2–9	1

26.04 Նամիբիա–Եգիպտոս
27.04 Թունիս–Լիբերիա

Խումբ 3

Կոնգո–ՀԱՀ՝ 2-0

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Կոնգո	3	2	1	0	4–1	7
2. ՀԱՀ	3	1	1	1	1–2	4
3. Զաիր	2	0	1	1	1–2	1
4. Զամբիա	2	0	1	1	0–1	1

27.04 Զամբիա–Կոնգո
27.04 Զաիր–ՀԱՀ

Խումբ 4

Կամերուն–Զիմբաբվե՝ 1-0
Անգոլա–Տոգո՝ 3-1

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Անգոլա	3	2	1	0	5–2	7
2. Կամերուն	3	2	1	0	5–2	7
3. Զիմբաբվե	3	1	0	2	4–3	3
4. Տոգո	3	0	0	3	3–10	0

27.04 Զիմբաբվե–Անգոլա
27.04 Կամերուն–Տոգո

Խումբ 5

Գաբոն–Մարոկկո՝ 0-4
Խաղը 55-րդ րոպեին դադարեցվել է, քանի որ տանտերերի մարզասերները սկսել են խաղադաշտ նետել օտար իրեր:
Սիեռա Լեոնե–Գանա՝ 1-1

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Մարոկկո	3	2	1	0	10–2	7
2. Սիեռա Լեոնե	3	1	1	1	2–5	4
3. Գանա	3	0	3	0	4–4	3
4. Գաբոն	3	0	1	2	1–6	1

26.04 Սիեռա Լեոնե–Մարոկկո
27.04 Գանա–Գաբոն

Հիշեցնենք, որ ենթախմբերի հաղթողները իրավունք կստանան հանդես գալու Ֆրանսիայում:

ԿՈՆԿԱԿԱՖ

Կանադա–Սալվադոր՝ 0-0

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Մեքսիկա	2	1	1	0	4–0	4
2. ԱՄՆ	3	1	1	1	5–3	4
3. Կոստա Ռիկա	2	1	1	0	3–2	4
4. Ճամայկա	1	0	1	0	0–0	1
5. Սալվադոր	1	0	1	0	0–0	1
6. Կանադա	3	0	1	2	0–7	1

13.04 Մեքսիկա–Ճամայկա
20.04 ԱՄՆ–Մեքսիկա

Ասիա

Խումբ 5

Ինդոնեզիա–Կամբոջա՝ 0-0

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Ինդոնեզիա	1	0	1	0	0–0	1
2. Կամբոջա	1	0	1	0	0–0	1
3. Եմեն	0	0	0	0	0–0	0
4. Ուզբեկստան	0	0	0	0	0–0	0

13.04 Ինդոնեզիա–Եմեն
20.04 Կամբոջա–Եմեն

Հարավային Ամերիկա

Կարմիր աշխարհամասում ամեն ինչ կրկին գլխիվայր շրջվեց: Մրցաշարային աղյուսակն այժմ գլխավորում է Պարագվայի հավաքականը, որը տանը հաղթեց նախկին առաջատարին՝ Կոլումբիայի ընտրանուն: Բաղձալի քառյակի մեջ են մտնում նաեւ Էկվադորը եւ Բոլիվիան, որոնց ոչ ոք չէր դասում հաղթողի հավակնորդների շարքը: Վերջապես, Լա Պասում կայացած հանդիպումը: Խաղի ընթացքում

խաղադաշտում անընդհատ ծեծկռտուք էր բռնկվում, իսկ ամենավատը սկսվեց տանտերերի ֆուտբոլիստ Վիվասի եւ արգենտինացի Սաղաստիի դաշտից հեռացումից հետո: Բանը նրան հասավ, որ բռնցքամարտում ընդգրկվեցին նաեւ թիմերի մարզիչները: Այնուհետեւ հերթը հասավ ոստիկաններին, որոնք արցունքաբեր գազ բաց թողեցին արգենտինացիների պահեստային դարպասապահ Կառլոս Ռոայի դեմքին: Այս ամբողջը շարունակվեց մոտ կես ժամ, որի ընթացքում մարզադաշտը գժանոց էր հիշեցնում:

Բոլիվիա–Արգենտինա՝ 2-1
Պարագվայ–Կոլումբիա՝ 2-1
Պերու–Էկվադոր՝ 1-1
Ուրուգվայ–Վենեսուելա՝ 3-1

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Պարագվայ	9	6	2	1	12–5	20
2. Կոլումբիա	9	5	2	2	15–8	17
3. Բոլիվիա	9	3	4	2	14–9	13
4. Էկվադոր	9	4	1	4	13–10	13
5. Արգենտինա	9	3	4	2	12–9	13
6. Ուրուգվայ	9	4	1	4	9–11	13
7. Պերու	9	2	4	3	10–12	10
8. Չիլի	8	2	3	3	11–12	9
9. Վենեսուելա	9	0	1	8	6–26	1

30.04 Չիլի-Վենեսուելա, Կոլումբիա–Պերու, Պարագվայ–Ուրուգվայ, Արգենտինա–Էկվադոր:

ԾԱՂԿԱՁՈՐ

Գյումրեցի դահուկորդների առավելությամբ

Սպորտվարչության լրատվական ծառայության հաղորդման համաձայն, Ծաղկաձորում անցկացվեց դահուկավազքի հանրապետության առաջնությունը երիտասարդների եւ պատանիների միջեւ, որին մասնակցեցին 5 թիմերի 55 մարզիկներ: Առաջնությունն անցավ գյումրեցի դահուկորդների անվիճելի առավելությամբ: Տղամարդկանց 10 կմ ազատ ոճով, 15 կմ ազատ ոճով եւ 10 կմ դասական ոճով մրցաձեւերում հաղթեց Գյումրիի ներկայացուցիչ Արամ Հաջիյանը: Կանանց 5 կմ ազատ ոճով, 7,5 կմ ազատ ոճով եւ 5 կմ դասական ոճով մրցաձեւերում առաջինն էր գյումրեցի Աննա Վարդանյանը: Տղամարդկանց 4x10 կմ եւ աղջիկների 4x5 կմ մրցապարածություններում եւս տոն տվեցին գյումրեցիները: Թիմային հաշվարկում Գյումրիի հավաքականը (365 միավոր) նվաճեց չեմպիոնի տիտղոսը: Երկրորդ տեղում է Հրազդանի հավաքականը, իսկ երրորդ հորիզոնականը նյին մրցակիցներից բավականին տարբերությամբ զբաղեցրեց Երեւանի հավաքականը (137 միավոր):

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՕՐՎԱ ՀԵՏՔԵՐՈՎ

ԱՇԽԱՐՀԱՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Ռուսաստանը եւ Բելառուսը՝ ընդդեմ աշխարհի

Բելառուսի Հանրապետությունը, կամ, ավելի ճիշտ, նրա զբաղեցրած տարածքը, կամա թե ակամա կոչված է դառնալու այն սուրը, որը կախված հանգույցի աջ ու ձախ կողմերում կտեղադրի ռուսաստանյան քաղաքական բորսայում վխտող ուժերը: Պատկերավոր ասած, նա, ով կողմ է երկու երկրների միացմանը՝ անտարբեր չէ ՌԴ ապագայի նկատմամբ, եւ հակառակը: Այդ իսկ պատճառով Ռուսաստանի եւ Բելառուսի միավորման օգտին այսօր խոսում են նույնիսկ իրարամերժ հոսանքների ներկայացուցիչները՝ կոմունիստներից մինչեւ կառավարություն: Մինչդեռ, երկու սլավոնական երկրների դաշինքը որքան օրինաչափ է, նույնքան եւ ծայրահեղ: Ծայրահեղ միջոց է հենց ՌԴ-ի համար, որն աշխարհից կտրված, բայց ունենալով աննախադեպ տնտեսական եւ ռազմական ներուժ, ստիպված է տապակվել սեփական յուղի մեջ: Եթե Ռուսաստանը նման իրավիճակում հայտնվեր XX դարի սկզբին (կամ XIX դարում), ստիպված կլիներ սկսել պատերազմ եւ փնտրել իր տեղը արեւի տակ: Այդպիսի մի գործ ժամանակին ձեռնարկեց Գերմանիան, որի օրըստօրե հզորանալու գործակիցը անհամեմատ բարձր էր աշխարհի վրա ունեցած ազդեցության չափից: Այնուամենայնիվ XX դարի վերջը ենթադրում է բոլորովին այլ վիճակ եւ խուսափելով համաշխարհային պատերազմից այսօր անհնար է կրկին կարկատել աշխարհի քաղաքական քարտեզը: Նույնիսկ Ռուսաստանը հայտնվել է կտրված տարածքի առջեւ, որում լավագույն դեպքում հնարավոր էր... «փող լվալ»: Հատկանշական է, որ հիգիենիկ այդ գործողությունը որեւէ կերպ չի կարող խթանել երկրի զարգացումը, եւ նման իրավիճակը պահանջում է այլ լուծումներ:

Ըստ էության, Բելառուսն այսօր Պետրոս I-ի երազած այն պատուհանն է, որը կարող է Ռուսաստանը կապել արտաքին աշխարհի հետ: Նեւայի ափերը, ինչպես ցույց տվեց պատմությունը, առավելագույն դեպքում փեղկ էին, եւ ներկայումս երկրի հյուսիս-արեւմտյան ուղղությունը փակ է: Մերձբալթյան հանրապետությունների հակառուսական եւ արեւմտամետ կեցվածքը հայտնի է: Մի փոքր ուշադիր զննելով Ռուսաստանի քարտեզը, համոզվում ես, որ այդ հսկայական տարածքը պաշարված է: Հարավ-արեւմուտքում Ուկրաինան արդեն իսկ սկսել է բանակցությունները ՆԱՏՕ-ի հետ, հարավում Վրաստանն ու Ադրբեջանը երբեք հուսալի չեն, հարավ-արեւելյան Ղազախստանն ունի իր հետաքրքրությունները Կենտրոնական Ասիայի տարածաշրջանում, հյուսիսում Սառուցյալ օվկիանոսի սառը անտարբերությունը: Եվ սոսկ դեռ ինքնորոշված Բելառուսն է, որը կարող է Ռուսաստանի համար դառնալ «կյանքի ճանապարհ»: Բացի այդ, Բելառուսը ռուսաստանյան նավթամթերքների սպառման միակ շուկան է: Նա սպառում է տարեկան 9-10 մլն տոննա նավթամթերք այն ժամանակ, երբ ՌԴ մարզերում համապատասխան միջին գործակիցը ընդամենը 1-1.5 մլն տոննա է: Բացի այդ, հենց Բելառուսի տարածքով են անցնում ռուսական վառելանյութի արտահանման առավել կարեւոր ճանապարհները: «Դրուժբա» նավթամուղը ճյուղավորվում է հենց Բելառուսում (մի ճյուղը հասնում է Գերմանիա, մյուսը՝ Լվով, Անդրկարպատներ, Հունգարիա եւ Սլովակիա): Եվս մեկ նավթամուղ, որն անց է կացված Բելառուսի տարածքով, լատվիական Վենտսպիլս նավահանգստով, ուղղում է Արեւմտյան Եվրոպա: Հարավային Բելառուսով անցնում է եւս մեկ նավթամուղ, որը վառելանյութ է մատակարարում Արեւելյան Եվրոպային: Այս ամենից զատ, բելառուսական գների կառուցվածքն այնպիսին է, որ ռուսաստանյան նավթի վերամշակման արժեքը Բելառուսի գործարաններում շուրջ 2 անգամ ցածր է ռուսաստանյանից: Ասվածը վերաբերում է սոսկ արդյունաբերության ոլորտի առանձին մի ճյուղի: Բնականաբար, այսօր քաղաքականությունն ու տնտեսությունը խիստ փոխկապակցված բնագավառներ են: Ներկայումս ՌԴ ֆինանսական օլիգարխիան նաեւ կարեւորագույն քաղաքական գործոն է: Հատկանշական է, որ նա ավելի քան կողմ է երկու երկրների միացմանը:

Արեւմուտքը ոգեւորությամբ չողջունեց ռուս-բելառուսական փաստաթղթերի ստորագրումը, եւ ներկայումս Ռուսաստանում շատերն այն կարծիքին են, որ այդ հարցի շուրջ ՌԴ-ում «ջուր պղտորողները» ծառայում են Արեւմուտքի շահերին: Չի բացառվում, որ Արեւմուտքը «գործի դնի» Բելառուսի որոշ քաղաքական գործիչների, ինչպես նաեւ Լեհաստանը, Ղազախստանը եւ Ուկրաինան: Օրինակ, տարածքային ոտնձգությունների հարցում: Այս պայմաններում Ռուսաստանը ստիպված պիտի լինի աշխարհին ապացուցել, որ ապրիլի 2-ը երբեմնի կայսրության վերակենդանացման փորձ չէ եւ դեռ ավելին, ՌԴ-ն կարող է նույնիսկ պարտադրված կերպով «մոռանալ» Սեւաստոպոլի, ինչպես նաեւ այլ բաների գոյության մասին: Սակայն կրկնում ենք, որ ապրիլի 2-ին կատարվածը Ռուսաստանի համար ծայրահեղ միջոց էր եւ ընդհանուր շահին հասնելու համար ենթադրում է նաեւ որոշ զիջումներ:

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

Բեռլինի դատարանը մեղադրեց Իրանին քուրդ ընդդիմադիրների սպանության գործում

10 ԱՊՐԻԼ, RFI, BBC: Բեռլինի դատարանը որոշում կայացրեց 1992 թվականին Բեռլինի ռեստորաններից մեկում սպանված Իրանի քրդական ընդդիմության առաջնորդի եւ նրա 3 քուրդ օգնականների գործի վերաբերյալ: Սպանության կազմակերպիչն ու իրագործողը դատապարտվեցին ցմահ բանտարկության: Նրանցից մեկը իրանցի է, մյուսը լիբանանցի: Երկու այլ մեղադրյալներ, որոնք լիբանանցիներ են, դատապարտվեցին 5 եւ 11 տարվա բանտարկության: Դատավճիռները կայացնելու հետո դատական նիստերում նախագահողը մեղադրեց Իրանի քաղաքական ղեկավարությանն այդ սպանությունների հրամանն արձակելու մեջ: Նա ասաց, թե հրամանը տվել է հատուկ կոմիտեն, որի կազմում ընդգրկված էին երկրի քաղաքական եւ հոգեւոր առաջնորդները: Այսպիսով, առաջին անգամ արեւմտյան երկրներից մեկի դատարանը ուղղակիորեն մատնանշեց Իրանի ղեկավարության մասնակցությունը երկրի սահմաններից դուրս կատարված սպանություններին: Դա կարող է ստիպել Եվրամիությանը վերանայել հարաբերությունները Իրանի հետ: Հնարավոր է, որ այժմ Իրանը կանգնած է ոչ միայն ԱՄՆ-ի, այլ նաեւ Եվրամիության կողմից խիստ պատժամիջոցներ կրելու վտանգի առջեւ:

Քաղաքական սկանդալ Ավստրալիայում

9 ԱՊՐԻԼ, BBC: Ավստրալիայում քաղաքական սկանդալ սկսվեց, երբ վարչապետ Ջոն Հովարդը հարված տակ դնելով խորհրդարանում կառավարական մեծամասնությունը, առաջարկեց Սենատի փոխնախագահ Մել Կոլստենին հրաժարական տալ: Մինչ այդ Հովարդը Կոլստենին մեղադրեց կաշառակերության մեջ եւ ասաց, որ ոստիկանությանն է հանձնել փաստաթղթեր՝ Կոլստենի արած ծախսերի մասին, իսկ ոստիկանության ներկայացուցիչը պատմեց, որ հետաքննվում են նաեւ երկու այլ պատգամավորների հանդեպ ներկայացված նույն մեղադրանքները:

Թալիբները ճնշեցին ապստամբությունը

ԻՍԼԱՄԱԲԱԴ, 10 ԱՊՐԻԼ, ՆՏ: Հինգշաբթի օրը «Աֆղանստանի իսլամ պրեսս» (AIP) գործակալությունը հաղորդել է, որ Աֆղանստանի «Թալիբան» խմբավորման ջոկատները ճնշել են արեւելյան Կունար, Լաղման եւ Նինգարհար գավառներում ընդդիմության կազմակերպած ապստամբությունը: AIP-ը վկայակոչել է արեւելյան գոտու գավառապետ մոլլա Աբդուլ Քաբիրին, որի համաձայն նախկին ղեկավար խորհրդի ապստամբությունը ճնշելու գործողության ընթացքում զոհվել են 13 ապստամբներ եւ բանտարկվել՝ 200-ը: Ծանր մարտեր են ընթանում նաեւ Թուրքմենստանին սահմանակից Բադգիզ գավառում:

ՖԻԱՏ-ի ղեկավարներին՝ բանտ

ՀՌՈՄ, 10 ԱՊՐԻԼ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Թուրինի դատարանը մեկուկես տարվա ազատազրկման է դատապարտել Չեզարե Ռոմիտիին՝ Իտալիայի ՖԻԱՏ մասնավոր ավտոմեքենաշինական խոշորագույն կոնցեռնի ներկայիս ղեկավարին: Մեկ տարի չորս ամիս ժամկետով բանտարկության է դատապարտվել նաեւ ՖԻԱՏ-ի ֆինանսական տնօրեն Ֆրանչեսկո Պաոլո Մատիոլին: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, նրանք մեղավոր են ճանաչվել ֆինանսական հաշվետվությունը կեղծելու եւ քաղաքական կուսակցությունների ֆինանսավորման մասին օրենքը խախտելու համար:

«ԱՅԱՔՍ»
ՖԻՐՄԱՆ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒՄ Է ՁԵԶ ՀԱՄԱՐ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԵԼ
Ամեն երկուշաբթի տուրիստական ուղեւորություն
ՀԱԼԵՊ-ԲԵՅՐՈՒԹ
հաճելի ճամփորդություն,
շահավետ առեւտուր արեւելյան հարուստ շուկայում
Երկու շաբաթը մեկ անգամ կանոնավոր ուղիղ չվերթ
ԵՐԵՎԱՆ-ԼԱՌՆԱԿԱ (ԿԻՊՐՈՍ)
Հրաշալի Միջերկրական ծովափ
Բարձրակարգ հյուրանոցներ բոլոր հարմարություններով
Կազմակերպվում է ավիատոմսերի վաճառք ԱՊՀ եւ բոլոր ուղղություններով:
ԵՐԵՎԱՆ, ՊՈՒՇԿԻՆԻ Փ. 43/ա ՀԵՌ. 538845, 531573

USIS

Առաջին անգամ Հայաստանում ամերիկյան բարձրակարգ ցորենի աճուրդ

Ցորենը, որը գնվել է Միացյալ Նահանգների կառավարության կողմից տրամադրված վարկով, երաշխավորված է որպես բարձրորակ: Արտադրված ալյուրը լավագույնն է բոլոր տեսակի հացամթերքի, ցանկացած թխվածքների եւ մակարոնեղենի պատրաստման համար:

Այս ցորենից ընդամենը 25000 տոննա է վաճառվելու: Աճուրդը տեղի կունենա ուրբաթ ապրիլի 11-ին, ժամը 12-ին: «Հայհացահատիկ» պետական ձեռնարկությունում, հասցեն՝ ք. Երեւան, Խանջյան 13ա, 2-րդ հարկ:

Հայ-ամերիկյան մշակութային միությունը (ԱՄՆ) եւ Երեւանի պետական բժշկական համալսարանը, Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի աջակցությամբ

Երեւանում ստեղծում են մամմոգրաֆիայի հայ-ամերիկյան բժշկական կենտրոն: Կենտրոնի աշխատակիցների վերջնական ընտրությունը կատարվելու է ԱՄՆ-ից ժամանող առաջատար մասնագետների կողմից ապրիլի 17-30-ը անցկացվելիք դասընթացների արդյունքում: Դասընթացներին մասնակցելու համար հայտարարվում է դիմումների ընդունելություն հետեւյալ մասնագիտություններով.

1. Բժիշկ-ռադիոլոգ (ճառագայթային ախտորոշման բժիշկ) ռենտգենյան եւ ուլտրաձայնային մամմոգրաֆիայի գծով, լրիվ կամ մասնակի աշխատաժամով աշխատելու համար, կարող են դիմել ճառագայթային ախտորոշման գծով մասնագիտացում եւ առնվազն 2 տարվա մասնագիտական աշխատանքային փորձ ունեցող բժիշկները:

2. Ճառագայթային ախտորոշման տեխնիկ-բուժքույր ռենտգենյան մամմոգրաֆիայի գծով, լրիվ աշխատաժամով, կարող են դիմել բժշկական միջնակարգ մասնագիտական կրթություն ունեցող կանայք, որոնք ունեն ճառագայթային ախտորոշման գծով առնվազն 2 տարվա աշխատանքային փորձ:

Անվճար անցկացվող վերոհիշյալ դասընթացներին մասնակցելու համար կարող են դիմել նաեւ մամմոգրաֆիայի ժամանակակից նորույթներով հետաքրքրված ճառագայթային ախտորոշման այլ բժիշկներ եւ բուժքույրեր, անկախ ստեղծվող կենտրոնում աշխատելու ցանկությունից:

Դիմողները ս.թ. ապրիլի 14-16-ը փորձնական մասնագիտական զրույց են ունենալու ԱՄՆ-ի Ամերիկյան համալսարանի եւ Հայաստանի առաջատար մասնագետների հետ, որի արդյունքում կձեւավորվի դասընթացներին մասնակցող մասնագետների խումբը: Անգլերենի իմացությունը, հատկապես բժիշկների համար, խիստ ցանկալի է:

Դիմումները, մինչեւ ս.թ. ապրիլի 14-ը ներառյալ, ընդունվում են Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում, Երեւան, Բաղրամյան պ. 40, 49 սենյակ, հեռ. 27-32-97

Հայ-ամերիկյան մշակութային միություն
Երեւանի պետական բժշկական համալսարան

ՎՇՏԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Կատարված ողբերգության համար ցավակցում ենք անվանի ու առնական ԻՍՊԻՐՅԱՆՆԵՐԻ գերդաստանին, հարազատներին, բարեկամներին: Խորապես վշտացած ենք անսպասելի վրա հասած կորստի ու ցավի համար, որը բոլորինս է եւ բոլորիս համար էլ խորհուրդ ունի՝ համբերության ու ամրանալու խորհուրդ:

«Տարոն» ազգագրական համույթ, «Ազատ Հայք», Ռուբեն Մնացականյան եւ ընկերներ:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ
2 սենյականոց բնակարաններ եւ ավտոտնակ 5 հարկանի քարե շենքի 1-ին եւ 2-րդ հարկերում, Դեմիրճյան 17 շենք: Հեռ.՝ 581841, 523056, 523884

ՇՏԱՊ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
3 սենյականոց բնակարան 5 հարկանի քարե շենքի 5-րդ հարկում, 70/50 քմ, ավտոտնակով: Հրաչյա Քոչար 23 (նախկին Չեկի խանութի մոտ): *Հեռախոս՝ 22-42-68*

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ԱՆՎՃԱՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ԳՈՐԾՈՂ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՌԱՋԱՐԿԻ ԵՎ ՊԱՀԱՆՋԱՐԿԻ ՄԱՍԻՆ ՀԵՌԱԽՈՍՈՎ 589167, 581351

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան. Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 555. Տպաքանակը 3000. Ստորագրված է տպագրության 10.04.1997. Գինը 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@